

Justitieutskottets betänkande

2024/25:JuU9

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ny lag som ger ett antal statliga myndigheter samt kommuner, regioner och skolor en skyldighet att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter. Utskottet ställer sig även bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. offentlighets- och sekretesslagen som innebär en utökad möjlighet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att lämna uppgifter till brottsbekämpningen.

Syftet med de nya reglerna är att ge de brottsbekämpande myndigheterna ökad tillgång till information om t.ex. begångna brott, misstänkta brottsupplägg och individer med koppling till kriminalitet och därmed bättre förutsättningar att trycka tillbaka brottsligheten.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns åtta reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:65 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen.

Åtta yrkanden i följdmotioner.

Ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet6

Utskottets överväganden.....7

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen7

Reservationer44

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (V)44

2. En möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ, punkt 2 (S).....46

3. En möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ, punkt 2 (C)47

4. En möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ, punkt 2 (MP)48

5. Undantag från uppgiftsskyldigheten, punkt 3 (MP).....50

6. Informationsflöde från de brottsbekämpande myndigheterna, punkt 4 (S).....51

7. Utvärdering av lagstiftningen, punkt 5 (S)51

8. En samlad översyn, punkt 6 (MP)52

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....54

 Propositionen54

 Följdmotionerna55

 Motion från allmänna motionstiden 2024/2556

Bilaga 2

Regeringens lagförslag57

Bilaga 3

Socialutskottets yttrande 2024/25:SoU5y106

Bilaga 4

Utbildningsutskottets yttrande 2024/25:UbU4y113

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna,

2. lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,

3. lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

4. lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,

5. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),

6. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

8. lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

9. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

10. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),

11. lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659),

12. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,

13. lag om ändring i skollagen (2010:800),

14. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),

15. lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

16. lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

17. lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,

18. lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning,

19. lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

20. lag om ändring i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering,

21. lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

22. lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring

i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

23. lag om ändring i lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt),

24. lag om ändring i lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:65 punkterna 1–24 och avslår motionerna

2024/25:2965 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2024/25:3291 av Gudrun Nordborg m.fl. (V).

Reservation 1 (V)

2. En möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 1,

2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1 och

2024/25:3295 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C).

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

3. Undantag från uppgiftsskyldigheten

Riksdagen avslår motion

2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 5 (MP)

4. Informationsflöde från de brottsbekämpande myndigheterna

Riksdagen avslår motion

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 6 (S)

5. Utvärdering av lagstiftningen

Riksdagen avslår motion

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 7 (S)

6. En samlad översyn

Riksdagen avslår motion

2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 8 (MP)

Stockholm den 20 februari 2025

På justitieutskottets vägnar

Henrik Vinge

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Vinge (SD), Teresa Carvalho (S), Mikael Damsgaard (M), Annika Strandhäll (S), Pontus Andersson Garpvall (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Anna Wallentheim (S), Adam Marttinen (SD), Mattias Vepsä (S), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Katja Nyberg (SD), Ulrika Westerlund (MP), Martin Melin (L) och Ludvig Ceimertz (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2024/25:65 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen. Förslagen syftar till att ge de brottsbekämpande myndigheterna tillgång till fler uppgifter från bl.a. statliga myndigheter, kommuner, regioner, skolor och finansiella företag så att arbetet med att förebygga och bekämpa brott kan bli mer effektivt.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Fyra motioner med sammanlagt åtta yrkanden har väckts med anledning av propositionen. I ärendet behandlas även ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2024/25. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Justitieutskottet beslutade den 16 januari 2025 att ge socialutskottet och utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen och följd-motionerna i de delar de berör dessa utskotts beredningsområde. Socialutskottets och utbildningsutskottets yttranden finns i bilaga 3 och 4.

Det kan nämnas att riksdagen tidigare har riktat tre tillkännagivanden till regeringen om att myndigheter ska kunna dela uppgifter med brottsbekämpande myndigheter när det behövs för att förebygga och bekämpa brott (bet. 2020/21:JuU28, rskr. 2020/21:396, bet. 2021/22:JuU16, rskr. 2021/22:244 och bet. 2021/22:JuU44, rskr. 2021/22:252).

Utskottets överväganden

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till en ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna och till ändringar i bl.a. offentlighets- och sekretesslagen och patient-säkerhetslagen. Därmed avslår riksdagen ett motionsyrkande om avslag på propositionen. Förslagen innebär en utökad möjlighet och i vissa fall även en skyldighet för myndigheter och andra aktörer att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om bl.a. en möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ, informationsflöde från de brottsbekämpande myndigheterna och en utvärdering av lagstiftningen.

Jämför reservation 1 (V), 2 (S), 3 (C), 4 (MP), 5 (MP), 6 (S), 7 (S) och 8 (MP).

Bakgrund

Huvudregeln i sekretesslagstiftningen och grundläggande fri- och rättigheter

Offentlighetsprincipen innebär en rätt för allmänheten att få insyn i statens och kommuners verksamhet, bl.a. genom rätten att ta del av uppgifter som finns i allmänna handlingar hos myndigheter. I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, finns bestämmelser om sekretess som begränsar rätten att ta del av allmänna handlingar och som reglerar tystnadsplikt i det allmännas verksamhet. Med sekretess avses ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). En sekretessbelagd uppgift får som utgångspunkt inte lämnas från en myndighet till en annan eller mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (8 kap. 1 och 2 §§ OSL). Huvudregeln i sekretesslagstiftningen kan alltså sägas vara att en sekretessbelagd uppgift inte får lämnas ut. Skälet till att sekretess till skydd för enskilda gäller även mellan myndigheter handlar främst om hänsyn till den enskildes integritet. När uppgifter lämnas mellan olika aktörer och på så sätt blir tillgängliga för fler personer innebär det en risk för intrång i den personliga integriteten. I svensk rätt finns ingen definition av begreppet integritet. En kränkning av den personliga integriteten kan beskrivas som ett intrång i en fredad sfär som den

enskilde bör vara tillförsäkrad och där ett önskat intrång, såväl psykiskt som fysiskt, bör kunna avvisas (se prop. 2005/06:173 s. 15).

Det grundläggande skyddet mot kränkningar av den personliga integriteten finns i regeringsformen, den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europa-konventionen) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. I regeringsformens kapitel om statsskickets grunder anges som en målsättning för det allmännas verksamhet att det allmänna ska värna den enskildes privat- och familjeliv (1 kap. 2 § fjärde stycket). I kapitlet om grundläggande fri- och rättigheter anges vidare att var och en gentemot det allmänna har rätt till skydd mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden (2 kap. 6 § andra stycket). Detta skydd av bl.a. den personliga integriteten får endast begränsas genom lag och för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 och 21 §§). En begränsning får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet och får inte gå så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Inte heller får en begränsning göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning. Barns fri- och rättigheter skyddas även genom FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Myndigheter ska samverka

Myndigheter förutsätts samverka med varandra på olika sätt. Av 8 § förvaltningslagen (2017:900) följer att varje myndighet ska lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för det egna verksamhetsområdet. Syftet med bestämmelsen är att samverkan mellan myndigheter ska leda till att förvaltningen generellt ska bli så enhetlig och effektiv som möjligt (prop. 2016/17:180 s. 70 och 293). En myndighet under regeringen ska också, enligt 6 § myndighetsförordningen (2007:515), verka för att genom samarbete med t.ex. andra myndigheter ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda och för staten som helhet. Även i olika specialregleringar finns allmänna bestämmelser som tar sikte på att myndigheter inom skilda verksamhetsområden ska samverka med varandra. Att myndigheter ska samverka med varandra följer också av 6 kap. 5 § OSL. Av den bestämmelsen framgår att en myndighet är skyldig att på begäran från en annan lämna en uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång.

Sekretessbrytande bestämmelser

För att underlätta samarbetet mellan myndigheter, och för att upprätthålla kraven på förvaltningens och rättskipningens effektivitet och rättssäkerhet, är det ofta nödvändigt att myndigheter får tillgång till sekretessreglerade uppgifter. Av den anledningen finns det bestämmelser som i olika situationer

bryter sekretessen. I 10 kap. OSL finns en mängd sekretessbrytande bestämmelser. Enligt 10 kap. 2 § OSL hindrar inte sekretess att en myndighet lämnar ut uppgifter om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. Bestämmelsen ska tillämpas restriktivt (se prop. 1979/80:2 Del A s. 465 och 494).

I 10 kap. 27 § OSL finns den s.k. generalklausulen som innebär att sekretess inte hindrar att uppgifter lämnas till en annan myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Syftet med generalklausulen är att den ska utgöra en ventil om uppgifter uppenbart behöver utbytas och situationen inte har kunnat förutses i lagstiftningen. Ett rutinmässigt uppgiftsutbyte av sekretessreglerade uppgifter ska dock som utgångspunkt vara särskilt författningsreglerat. Viss sekretess har ansetts vara särskilt viktig att upprätthålla och har därför undantagits från generalklausulens tillämpningsområde. Det gäller t.ex. socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess.

Enligt 10 kap. 28 § OSL hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det finns en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning. Sekretessbrytande uppgiftsskyldigheter grundar sig på överväganden om vilket sekretesskydd uppgiften har hos den utlämnande myndigheten och om den mottagande myndighetens behov generellt sett kan anses väga tyngre än det intresse som sekretessen skyddar. För utlämnandet är det inte nödvändigt att bestämmelsen om uppgiftsskyldighet har utformats utifrån att uppgifterna är sekretessbelagda. Såväl offentliga som sekretessbelagda uppgifter kan därför omfattas av en uppgiftsskyldighet.

Propositionen

Behovet av en reform

Brottsutvecklingen

Regeringen konstaterar att grova våldsbrott i form av skjutningar och sprängningar har ökat. Dödligt våld med skjutvapen har ökat kraftigt i Sverige sedan början av 2010-talet. Sverige ligger på en högre nivå än många andra europeiska länder i detta avseende.

Regeringen anför att den brottslighet som har fått fäste i Sverige i flera fall kan betecknas som systemhotande. Skjutningarna och sprängningarna har stark koppling till organiserad brottslighet. Det har även brott som exempelvis narkotikabrott, bedrägerier, utpressning och smuggling. Även våldsbejakande extremism och terroristbrott har i vissa fall kunnat kopplas till den organiserade brottsligheten. Organiserad brottslighet berör hela samhället och är en av rättssamhällets största utmaningar. Den drabbar både enskilda och olika samhällsinstitutioner och har en komplex struktur. Eftersom den präglas av föränderlighet är den också svår att bekämpa.

Regeringen framhåller att i lägesbilden för 2023 från de myndigheter som deltar i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet

görs bedömningen att den organiserade brottsligheten utgör en alltmer kvalificerad motståndare. Den ekonomiska brottsligheten lyfts också fram som ett av de allvarligaste hoten i myndigheternas arbete för att bekämpa den organiserade brottsligheten.

Även annan brottslighet än den organiserade fortsätter enligt regeringen att innebära allvarliga utmaningar. Exempelvis är förekomsten av våld mot kvinnor och barn oacceptabelt hög. Inbrott, trafikbrott, tillgreppsbrottslighet, smuglingsbrott och andra vanligt förekommande s.k. mängdbrott medför otrygghet och betydande skada för enskilda, företag och samhället i stort. Även oron för brottsligheten har under senare år legat på höga nivåer och begränsar hur människor lever sina liv. Sammantaget är brottsligheten ett samhällsproblem med stor påverkan på såväl enskilda som Sverige som land.

Säkerhetsläget i Sverige har också allvarligt försämrats. Hotbilden mot Sverige är komplex. Det allvarliga säkerhetspolitiska läget kommer sannolikt att bestå under en längre tid och inverkar på hotet från såväl främmande makt som våldsbejakande extremism. Även det förändrade säkerhetspolitiska läget påverkar brottsligheten och Sverige har blivit mer sårbart för yttre säkerhetshotande verksamhet som exempelvis påverkanskampanjer.

Brottsbekämpningens tillgång till information måste förbättras

Att förebygga och bekämpa brott är en uppgift för de brottsbekämpande myndigheterna, dvs. Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Regeringen anför att deras förmåga att utföra sina uppgifter på ett effektivt och framgångsrikt sätt dock är helt beroende av bistånd från övriga delar av staten, liksom av övriga delar av samhället i form av regionerna, kommunerna, näringslivet och enskilda. Ett av de viktigaste bidragen är information – om begångna brott, om misstänkta brottsupplägg och om individer med koppling till kriminalitet.

Utredningen har gjort en omfattande kartläggning av de brottsbekämpande myndigheternas behov av information. De brottsbekämpande myndigheterna har redovisat ett stort antal områden där förbättrade möjligheter till informationsutbyte kan bidra till en effektivare brottsbekämpning. De brottsbekämpande myndigheterna har bl.a. framfört att det nuvarande regelverket är svåröverskådligt och att regelverkets utformning medför att olika myndigheter, och olika handläggare inom myndigheterna, tillämpar regelverket på olika sätt. De brottsbekämpande myndigheterna har framfört önskemål om ett förenklat regelverk som i större utsträckning än i dag bygger på uppgifts- eller anmälningsskyldigheter utan föregående begäran med lägre uppställda krav för utlämnande. Bestämmelser som kräver att de brottsbekämpande myndigheterna har kännedom om vilken information som de kan begära ut från en annan myndighet hindrar enligt myndigheterna ett effektivt informationsflöde och i förlängningen den brottsbekämpande verksamheten. Brottsbekämpningen behöver enligt kartläggningen fler uppgifter för att kunna

förebygga brott men även uppgifter om begångna brott och särskilt fler uppgifter om förberedelse, försök eller stämpling till vissa brott mot unga.

Regeringen anför att regelverket om informationsutbyte kan uppfattas som ett lapptäckande av bestämmelser som är svåra att överblicka och tillämpa i praktiken. Enligt regeringen är det oacceptabelt att bristande förutsättningar att dela information kan bidra till att brott begås och att barn och unga involveras i kriminalitet. Det behöver finnas tillräckliga förutsättningar att utbyta information mellan myndigheter och andra aktörer för att bekämpa och förebygga brott, och regelverket måste kunna tillämpas på ett effektivt sätt i praktiken.

Regeringen har som uttalad målsättning att skapa en ny ordning i sekretesslagstiftningen som innebär att myndigheter och andra aktörer som utgångspunkt ska kunna lämna nödvändig information till de brottsbekämpande myndigheterna utan hinder av sekretess. Det pågår ett brett och intensivt arbete med att förbättra informationsutbytet, t.ex. genom Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter (Ju 2023:22).

En ny lag för ett ökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen

En ny lag med uppgiftsskyldigheter

Utredningens förslag innebär att utgångspunkten ska vara att uppgifter som behövs i brottsbekämpningen, och som finns hos vissa myndigheter och andra aktörer, ska lämnas till de brottsbekämpande myndigheterna, oavsett om uppgifterna omfattas av sekretess.

De brottsbekämpande myndigheterna har till utredningen framfört att de, för att kunna utföra sina uppdrag, har behov av olika typer av uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som skyddas av olika slags sekretess. Det kan röra sig om uppgifter på individnivå, t.ex. kontaktuppgifter, eller uppgifter på en mer övergripande nivå som är av betydelse för att skapa lägesbilder eller förståelse för nya brottsupplägg. Det kan också handla om uppgifter som finns i underlag till beslut eller förelägganden, uppgifter om en enskilds umgänge och släkt eller uppgifter om oro för en enskild som misstänks vara på väg in i kriminalitet. Det kan också handla om finansiella uppgifter.

När s.k. sekretessgenombrott övervägs måste det göras en bedömning av vilken grad av intrång i den personliga integriteten sekretessgenombrottet innebär. I den bedömningen är det särskilt viktigt att beakta faktorer som om informationen utbyts mellan myndigheter eller om även enskilda deltar, arten av uppgifter, för vilka ändamål uppgifterna behandlas, mängden av uppgifter, hur uppgifterna används, hur uppgifterna sprids och möjligheten att lagra uppgifterna. Hänsyn måste också tas till hur ett sekretessgenombrott skulle påverka förtroendet för berörda myndigheter.

Utredningens förslag gäller endast sådana uppgifter som myndigheterna och aktörerna redan har tillgång till. Det omfattar vidare i vissa avseenden uppgifter som myndigheterna redan med stöd av dagens sekretessreglering har

möjlighet att lämna ut till de brottsbekämpande myndigheterna (se t.ex. 10 kap. 24 § OSL). Förenklade möjligheter att lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess skulle enligt regeringen bidra till ökad förutsebarhet vid uppgiftslämnandet. Samtidigt innebär förslaget också att uppgifter om enskilda blir tillgängliga för fler personer och dessutom för personer som arbetar vid brottsbekämpande myndigheter. Det finns därmed en risk för att utredningens förslag skulle innebära ett försämrat skydd för den personliga integriteten. Det kan inte uteslutas att det finns en risk för att förtroendet för de myndigheter som blir skyldiga att lämna ut uppgifter minskar, och detta skulle kunna medföra andra konsekvenser, t.ex. en minskad benägenhet att vända sig till dessa myndigheter. Risken för ett minskat förtroende bör dock enligt regeringen inte överdrivas. Utökade möjligheter att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna kan även leda till förbättrade möjligheter för myndigheter att samverka, vilket i sin tur kan leda till ett ökat förtroende för staten. Regeringen anför att ett utökat och mer effektivt uppgiftslämnande till brottsbekämpningen kräver förändrade rättsliga förutsättningar. Regeringen anser att en sådan förändring är nödvändig. För att åstadkomma detta bör det införas en sådan huvudregel som utredningen föreslår för utlämnande av uppgifter som behövs hos de brottsbekämpande myndigheterna.

Flera remissinstanser invänder mot utredningens avgränsning till att behandla utökade möjligheter att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna och mot att det inte lämnas förslag som avser ett ömsesidigt uppgiftslämnande. Regeringen framhåller att det pågår flera andra utredningar som ska se över uppgiftslämnande i båda riktningarna. Regeringen utesluter inte att ytterligare åtgärder för att förbättra möjligheterna till informationsutbyte därför kan bli aktuella.

Ett återkommande utbyte av uppgifter som omfattas av sekretess ska som utgångspunkt regleras särskilt i författning. Generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL ska tillämpas restriktivt och bedöms inte kunna användas för att uppnå syftet i detta fall, nämligen att uppgifter av betydelse för brottsbekämpningen rutinmässigt ska lämnas ut (se t.ex. JO 2013/14 s. 230 och prop. 2015/16:167 s. 23). I likhet med utredningen anser regeringen att det inte heller är ett fullgott alternativ att i offentlighets- och sekretesslagen införa en ny generell sekretessbrytande bestämmelse för brottsbekämpningen.

Ett utökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen kan åstadkommas genom en eller flera uppgiftsskyldigheter som bryter sekretess. Av 10 kap. 28 § OSL framgår att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. En fördel med en särskild uppgiftsskyldighet som bryter sekretess är att den kan ta sikte på specifika uppgifter och därmed bidra till att förenkla bedömningen för den som ska pröva ett utlämnande. Behovet av ett tydligt och anpassat regelverk talar enligt regeringen starkt för att föreslå uppgiftsskyldigheter i stället för ytterligare sekretessbrytande bestämmelser. En uppgiftsskyldighet har vidare den fördelen att den kan utformas som en skyldighet att lämna ut uppgifter även

utan föregående begäran. En uppgiftsskyldighet som utformas som en skyldighet att under vissa förutsättningar lämna ut uppgifter på eget initiativ kan bidra till att relevanta aktörer i betydligt större utsträckning än i dag delar med sig av uppgifter som är av betydelse för en brottsbekämpande myndighet.

En annan fördel med en bestämmelse om uppgiftsskyldighet är att den kan utformas så att den tar sikte på både offentliga uppgifter och uppgifter som skyddas av sekretess i offentlig verksamhet eller tystnadsplikt i enskild verksamhet. En uppgiftsskyldighet som omfattar både offentlig och enskild verksamhet skapar en sammanhållen och praktiskt tillämpbar reglering för såväl utlämnande som mottagande myndighet, vilket i sin tur skapar förutsättningar för en resurseffektiv handläggning och ett utökat samarbete. Regeringen anser därför att den nya huvudregeln för uppgifter som behövs hos de brottsbekämpande myndigheterna bör införas genom en uppgiftsskyldighet.

Att införa en helt ny lag som gäller parallellt med bl.a. offentlighets- och sekretesslagen kan visserligen bidra till att sekretessregelverket som helhet uppfattas som mer svåröverskådligt. Samtidigt är det en fördel att uppgiftsskyldigheterna samlas i en särskild lag och regeringen föreslår därför att det ska införas en ny lag.

En uppgiftsskyldighet i fråga om kontaktuppgifter

De uppgifter som de brottsbekämpande myndigheterna i dag kan få tillgång till från folkbokföringen bedöms inte vara tillräckliga för att framgångsrikt kunna identifiera och komma i kontakt med enskilda i den utsträckning som krävs. Det finns av olika anledningar brister i folkbokföringen som innebär att registrerade uppgifter inte alltid är aktuella, korrekta eller fullständiga. Det finns också behov av andra kontaktuppgifter än sådana som förs in i folkbokföringen. Regeringen anför att en generell skyldighet att lämna ut kontaktuppgifter på ett tydligt sätt skulle bidra till att fler uppgifter kan lämnas till brottsbekämpande myndigheter. En sådan skyldighet skulle göra det möjligt för de brottsbekämpande myndigheterna att utnyttja sina resurser mer effektivt och komma framåt snabbare i en förundersökning eller i andra delar av den brottsbekämpande verksamheten.

Uppgifter som kan användas för att kontakta, identifiera och lokalisera individer kan finnas hos samtliga myndigheter, inom såväl staten som kommunerna och regionerna. Kontaktuppgifter är generellt sett mindre integritetskänsliga än andra uppgifter som rör enskilda, och enskilda utgår ofta från att myndigheter redan i dag kan utbyta dessa. Ett utbyte av kontaktuppgifter kan som utgångspunkt inte förväntas leda till någon större påverkan på förtroendet för myndigheterna. Regeringen anser tvärtom att det kan bidra till ett ökat förtroende för rättsväsendet, och myndigheter i stort, om brottsbekämpningen ökar sin förmåga att förebygga och bekämpa brott. Det finns enligt regeringen anledning att som utgångspunkt låta uppgiftsskyldigheten gälla för alla myndigheter.

Regeringen föreslår därför att det i den nya lagen ska införas en skyldighet att på begäran lämna en fysisk persons kontaktuppgifter till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Med kontaktuppgifter avses uppgifter om bostadsadress, telefonnummer, e-postadress, arbetsplats, ombud eller företrädare, användarnamn, ip-adress och andra jämförbara uppgifter. Uppgiftsskyldigheten ska omfatta alla statliga myndigheter, kommuner, regioner och yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och skolor. Uppgiftsskyldigheten ska dock inte gälla Försvarets radioanstalt.

En kontaktuppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften.

En uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter

Uppgiftsskyldighet både på begäran och på eget initiativ

Regeringen föreslår att det i den nya lagen ska införas en skyldighet för statliga myndigheter att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

De statliga myndigheter som utredningen har identifierat som särskilt viktiga för brottsbekämpningen överlämnar oftast information till de brottsbekämpande myndigheterna i situationer där det finns konkreta brottsmisstankar. Några av de aktuella myndigheterna har också särskilt reglerad anmälningsplikt, se t.ex. 6 § bidragsbrottslagen (2007:612). Det mest framträdande behovet av ökad informationsdelning på eget initiativ avser dock situationer där tjänstemän upptäcker omständigheter som kan tyda på brottslighet men där misstankarna inte är särskilt starka eller tillräcklig bevisning saknas. Det kan handla om nya företeelser som av olika anledningar framstår som misstänkta, utan att det inom ramen för den utlämnande myndighetens verksamhet går att fastställa om det rör sig om brottslig verksamhet. Det kan också handla om t.ex. att en persons egendomsinnehav inte står i proportion till personens legitima förvärvskällor på ett sådant sätt att det kan vara aktuellt med självständigt förverkande enligt 36 kap. 5 § brottsbalken.

Ett ökat utlämnande på eget initiativ är enligt regeringen en åtgärd som skulle kunna ge stor effekt på arbetet med att förebygga och bekämpa brottslighet och brottslighetens ekonomiska drivkrafter. Lagrådet avstyrker dock att det införs en skyldighet att självmant lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Lagrådet menar att de myndigheter som ska lämna ut uppgifter inte vet vilka uppgifter de brottsbekämpande myndigheterna behöver, hur tungt behovet av uppgifterna väger i det enskilda fallet eller vilken av de brottsbekämpande myndigheterna uppgifterna ska lämnas till. Detta leder enligt Lagrådet till att uppgiftsskyldigheten kommer att bli mycket svår att tillämpa och en risk för att uppgifter kommer att lämnas ut i en inte avsedd omfattning, vilket i sin tur kan leda till att de enskildas förtroende för det sekretesskydd det offentliga förutsätts iaktta försvagas.

Enligt Lagrådet innebär förslagen en stor principiell nyhet i svensk förvaltningstradition vars konsekvenser är svåra att överblicka.

Regeringen instämmer i att förslagen innebär en stor förändring när det gäller hur uppgifter ska lämnas till de brottsbekämpande myndigheterna, vilket åtminstone inledningsvis kommer att kräva en viss omställning och anpassning för både de som ska lämna och de som ska ta emot uppgifter. En sådan förändring är enligt regeringen emellertid nödvändig för att möta brottsutvecklingen och det allvarliga läge Sverige befinner sig i. Enligt regeringen är den föreslagna skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ nödvändig för att åstadkomma en ordning där uppgifter som är av betydelse för brottsbekämpningen också kommer de brottsbekämpande myndigheterna till del. Regleringen behöver inte leda till tillämpningsproblem, till att för många uppgifter lämnas ut eller till att förtroendet för sekretesskyddet hos myndigheterna skadas. En skyldighet att lämna uppgifter bara på begäran är enligt regeringen inte tillräcklig, bl.a. eftersom de brottsbekämpande myndigheterna inte alltid vet vilka relevanta uppgifter de andra myndigheterna förfogar över. Regeringen anser därmed, till skillnad från Lagrådet och trots invändningar från bl.a. Arbetsgivarverket, Bolagsverket och Finansinspektionen, att det även bör införas en skyldighet för vissa statliga myndigheter att lämna ut uppgifter utan föregående begäran. En sådan uppgiftsskyldighet är av central betydelse för att relevanta uppgifter ska nå brottsbekämpningen.

Uppgiftsskyldigheten ska vara kopplad till ett behov i den brottsbekämpande verksamheten

En avgränsning av uppgiftsskyldigheten är nödvändig av bl.a. integritets- och rättssäkerhetsskäl. En tydlig avgränsning av uppgiftsskyldigheten är även nödvändig för de personer som ska avgöra vilka uppgifter som ska lämnas ut. En alltför vidsträckt skyldighet riskerar att göra bestämmelsen svår att tillämpa i praktiken.

Regeringen anför att den information som de brottsbekämpande myndigheterna behöver är av mycket blandad karaktär. Vilka uppgifter som behövs kan t.ex. bero på vilket brott det är som utreds, vilken spaning som pågår och i vilket skede underrättelsearbetet eller utredningen befinner sig. Inom brottsbekämpningen kan det snabbt uppstå nya behov av uppgifter. Att räkna upp vilka uppgifter det kan bli fråga om låter sig därmed inte göras.

En begränsning som enligt regeringen genomgående bör ställas upp i bestämmelserna i den nya lagen är att ett utlämnande av en uppgift har en koppling till ett konstaterat eller förväntat behov i den brottsbekämpande verksamheten. Ett sådant krav tillåter tillräcklig flexibilitet vid tillämpningen men anger samtidigt tydligt vad de uppgiftslämnande myndigheterna ska förhålla sig till för att uppfylla sin skyldighet. Ett sådant krav innebär också en begränsning som minskar risken för otillbörliga intrång i den personliga integriteten.

Regeringen föreslår att en statlig myndighet som omfattas av uppgiftsskyldigheten efter en begäran av en brottsbekämpande myndighet ska lämna ut en uppgift som behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Avsikten med att använda begreppet ”behövs” är att åstadkomma en avgränsning av uppgiftsskyldigheten utan att tröskeln för utlämnande blir för hög.

När det gäller utlämnande utan en föregående begäran föreslår utredningen att det ska vara tillräckligt att det kan antas att uppgiften behövs i den mottagande myndighetens verksamhet. Flera remissinstanser påpekar att det kan vara svårt för den utlämnande myndigheten att på egen hand avgöra vilka uppgifter som behövs i den brottsbekämpande verksamheten eftersom den inte har någon fullständig kännedom om den mottagande myndighetens verksamhet. Lagrådet anser att det normalt endast är den brottsbekämpande myndigheten som kan bedöma vilka uppgifter myndigheten behöver och att den utlämnande myndigheten inte heller kan bedöma hur tungt det behovet väger. Det kan enligt Lagrådet leda till att skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ blir mycket svårtillämpad men även till att uppgifter lämnas ut i onödig omfattning. Enligt Lagrådet riskerar uppgiftsskyldigheten därmed att leda till onödiga integritetsintrång och kan därmed inte heller sägas vara proportionerlig.

Regeringen anför att svårigheten att bedöma vilka uppgifter de brottsbekämpande myndigheterna behöver talar för en lägre tröskel för när uppgifter ska lämnas ut. Lagrådet, liksom flera remissinstanser, anser dock att rekvisitet kan antas behövas är en för låg tröskel för utlämnande och att det finns risk för att en skyldighet att lämna ut uppgifter med ett sådant rekvisit kommer att leda till att irrelevant information lämnas över. Regeringen delar den bedömningen. En alltför vidsträckt skyldighet riskerar att göra uppgiftsskyldigheten svår att tillämpa i praktiken och, tvärt emot vad som är avsikten, försvåra för den enskilda tjänstemannen att bedöma när uppgifter ska lämnas ut. Regeringen anser sammantaget att rekvisitet ”behövs” bör användas. Regeringen delar inte Lagrådets bedömning att skyldigheten med en sådan utformning kommer att bli mycket svårtillämpad. Rekvisitet ”behövs” används i flera andra regelverk när det gäller uppgiftslämnande utan föregående begäran. Det kan underlätta för den utlämnande myndigheten att ett och samma begrepp används vid utlämnande såväl på begäran som på eget initiativ, vilket bidrar till en enhetlig tillämpning. I vissa situationer kommer det att vara uppenbart att en uppgift behövs hos en brottsbekämpande myndighet. I situationer där behovet inte är klart för den utlämnande myndigheten får det förutsättas att de berörda aktörerna, i samråd med varandra, gemensamt ser till att endast relevanta uppgifter utbyts. Det gäller även om frågan uppstår till vilken av de brottsbekämpande myndigheterna uppgifterna ska lämnas. Regeringen delar inte Lagrådets bedömning att en sådan kontakt mellan myndigheterna behöver leda till att sekretesskyddade uppgifter röjs.

Vilka uppgifter ska lämnas ut?

När det gäller vilka uppgifter som ska lämnas ut är inte avsikten att skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ ska ses som en arbetsuppgift skild från den vanliga verksamheten vid utlämnande myndigheter. Det handlar i stället om att medarbetare som inom ramen för sin ärendehantering eller verksamhet i övrigt uppmärksammar uppgifter som bedöms behövas hos t.ex. polisen ska lämna uppgifterna dit. Regeringen anför att det givetvis också handlar om att skapa förutsättningar för att de utlämnande myndigheterna på ett enkelt och effektivt sätt ska kunna lämna ut uppgifter inom ramen för ett pågående samarbete med en brottsbekämpande myndighet. Regeringen anser att skyldigheten att lämna ut uppgifter, med eller utan föregående begäran, bör omfatta alla uppgifter som finns hos den aktuella myndigheten, alltså inte bara uppgifter ur allmänna handlingar. En förutsättning för att ett utlämnande ska kunna verkställas är att uppgifterna finns tillgängliga för myndigheten.

För att det ökade informationsflöde till brottsbekämpningen som nu föreslås ska vara effektivt måste de uppgifter som lämnas vara relevanta och tillräckliga för sitt syfte. Det är därför viktigt att de brottsbekämpande myndigheterna ger tydlig vägledning till de myndigheter som ska lämna uppgifter, t.ex. i fråga om vilka behov brottsbekämpningen kan ha och vilka typer av uppgifter som kan behövas. Regeringen förutsätter att de brottsbekämpande myndigheterna säkerställer att de utlämnande myndigheterna får information om på vilket sätt och genom vilka kanaler uppgifter enklast överlämnas och vart myndigheterna kan vända sig för samråd om uppgiftslämnandet och även på annat sätt underlättar för de myndigheter som ska lämna ut uppgifter.

Utlämnande ska föregås av en intresseavvägning

Regeringen föreslår att en uppgift inte ska lämnas ut om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Den avvägning som ska göras kommer att utgå från å ena sidan sekretessintresset och å andra sidan brottsbekämpningens intresse av uppgiften. En utgångspunkt för bedömningen av sekretessintresset är sekretessens styrka, som i regel bestäms med hjälp av s.k. skaderekvisit. Sekretessens styrka eller skaderekvisitets utformning är dock inte ensamt avgörande när man gör en bedömning av det intresse som sekretessen avser att skydda. Vid bedömningen ska hänsyn även tas till sekretessens föremål, alltså den information som kan hemlighållas. Bedömningen av om informationen ska hemlighållas i en viss situation är beroende av omständigheterna vid utlämnandet. Att lagstiftaren tidigare har bedömt att uppgifterna ska skyddas av sekretess med en viss styrka är en indikation på hur angeläget sekretessintresset är. Därutöver kan viss ytterligare hänsyn tas till hur skyddsvärda uppgifterna framstår i utlämnandesituationen.

Enligt Lagrådet kommer den utlämnande myndigheten inte att kunna bedöma hur tungt den brottsbekämpande myndighetens intresse väger i det enskilda fallet. Regeringen anför att den typ av bedömning som ska göras inom ramen för den föreslagna uppgiftsskyldigheten dock inte är någon nyhet. Liknande intresseavvägningar måste göras i flera andra sammanhang innan uppgifter lämnas med stöd av en uppgiftsskyldighet eller en sekretessbrytande bestämmelse (se t.ex. 2 § [2024:307] lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet och 10 kap. 27 § OSL). Med det motstående intresset i detta fall, dvs. intresset av att uppgiften lämnas ut, avses intresset av att uppgiften tillförs de brottsbekämpande myndigheternas brottsbekämpande verksamhet. Vid denna bedömning kan hänsyn tas till flera olika faktorer, bl.a. den aktuella brottslighetens allvar.

Vilka statliga myndigheter ska omfattas av uppgiftsskyldigheten?

Regeringen föreslår att följande statliga myndigheter ska omfattas av skyldigheten att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter enligt den nya lagen:

- Arbetsförmedlingen
- Arbetsmiljöverket
- Bolagsverket
- Centrala studiestödsnämnden
- Finansinspektionen
- Fondtorgsnämnden
- Försäkringskassan
- Inspektionen för vård och omsorg
- Kriminalvården
- Kronofogdemyndigheten
- Lantmäteriet
- samtliga länsstyrelser
- Migrationsverket
- Naturvårdsverket
- Pensionsmyndigheten
- Skatteverket
- Statens skolinspektion
- Tillväxtverket
- Transportstyrelsen
- Utbetalningsmyndigheten
- samtliga utlandsmyndigheter

En uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner

Sekretessen hos kommuner och regioner

Kommuner och regioner bedriver en rad olika verksamheter och förfogar därmed över en stor mängd uppgifter av vitt skilda slag som kan vara av

intresse för de brottsbekämpande myndigheterna. Det har bl.a. framkommit ett behov av att i större utsträckning kunna dela information i ärenden om offentlig upphandling och ärenden där det betalas ut offentliga medel. Det finns också en stor mängd uppgifter av intresse för de brottsbekämpande myndigheterna i kommunernas tillstånds- och tillsynsverksamhet.

En del av de uppgifter som omfattas av sekretess vid regionerna skyddas av hälso- och sjukvårdssekretess (25 kap. OSL). Även i kommunerna förekommer uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess, men en större del omfattas där av socialtjänstsekretess (26 kap. OSL). Därutöver finns det ett antal sekretessbestämmelser som kan aktualiseras i verksamhet som bedrivs av kommunerna och regionerna. Uppgifter om en enskilds hälsa eller sexualliv skyddas, oavsett i vilket sammanhang de förekommer, med stöd av sekretessbestämmelsen i 21 kap. 1 § OSL. Sekretess kan också gälla för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när han eller hon har trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (31 kap. 16 § OSL). Begreppet affärsförbindelse är brett och kan avse både utförande av arbete och andra tjänster. I alkohol- och tobaksärenden gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs (30 kap. 20 § OSL). I granskande verksamhet omfattas kommunala och regionala myndigheters uppgifter om planläggning eller andra förberedelser för sådan inspektion, revision eller annan granskning som en myndighet ska göra av sekretess, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs (17 kap. 1 § OSL). Sekretess i ärenden om offentlig upphandling regleras i 19 kap. 3 § OSL.

Det behövs en ny sekretessbrytande huvudregel för kommuner och regioner

Regeringen anför att det krävs att brottsbekämpande myndigheter har en helhetsbild för att effektivt förebygga och bekämpa brott mot välfärds-systemen och andra närliggande ersättningar samt brott med koppling till näringslivet eller arbetslivet. På motsvarande sätt som gäller för statliga myndigheter finns det enligt regeringen ett tydligt behov av ett utökat uppgiftslämnande på kommunernas och regionernas eget initiativ och ett behov av att förenkla de bedömningar som görs i en utlämnandesituation. Att ge kommunerna och regionerna bättre rättsliga förutsättningar att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter skulle få positiva effekter för många delar av brottsbekämpningen.

Regeringen bedömer att fördelarna med att reglera ett utökat utbyte av information genom uppgiftsskyldigheter gör sig gällande även i förhållande till kommunerna och regionerna. För att tillgodose brottsbekämpningens behov av uppgifter från kommunerna och regionerna bör den nya lagen därför även innehålla en bestämmelse som innebär en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner. Regeringen anser, till skillnad från Lagrådet, att uppgiftsskyldigheten även ska gälla på eget initiativ.

Eftersom kommunal verksamhet även kan bedrivas i privaträttsliga former har bolag, ekonomiska föreningar och stiftelser som kommuner, regioner eller kommunalförbund utövar ett rättsligt inflytande över jämställt med myndigheter vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen (2 kap. 3 § OSL). Någon motsvarande bestämmelse föreslås inte i den nya lagen. Det innebär att t.ex. kommunala bolag inte omfattas av uppgiftsskyldigheten.

När det gäller skolan anser regeringen att det finns anledning att ta särskilda hänsyn till verksamheten på så sätt att det i jämförelse med andra uppgiftsskyldigheter som föreslås ska finnas ett något större utrymme att beakta omständigheter som talar mot att uppgifter lämnas ut. Det medför i sin tur att det finns anledning att upprätthålla en skillnad mellan utlämnande från huvudmän för offentliga skolor och från kommunal och regional verksamhet i övrigt. Därför bör sådana uppgifter som omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten för skolan undantas från den uppgiftsskyldighet som ska gälla för kommuner och regioner.

Vilka uppgifter ska lämnas ut?

Regeringen anser att det är viktigt att öka myndigheters uppmärksamhet på avvikande mönster eller beteenden som kan indikera brott eller brottsupplägg och att skapa rättsliga förutsättningar att kunna lämna fler uppgifter på eget initiativ. Som redogörs för under avsnittet Uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter (s. 14 f.) anser regeringen att ett ökat uppgiftslämnande på eget initiativ är av central betydelse för brottsbekämpningen. Detta gäller enligt regeringen även i förhållande till kommunerna och regionerna. Avsikten med uppgiftsskyldigheten är bl.a. att skapa förutsättningar för att de utlämnande aktörerna på ett enkelt och effektivt sätt ska kunna lämna ut uppgifter inom ramen för ett pågående samarbete med en brottsbekämpande myndighet. Regeringen delar därmed inte vissa remissinstansers uppfattning att det är tillräckligt att införa enbart en möjlighet för dessa aktörer att lämna uppgifter på eget initiativ.

Uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner bör enligt regeringen utformas på samma sätt som den för statliga myndigheter. Det bör alltså införas en uppgiftsskyldighet som innebär att en kommun eller en region ska lämna ut en uppgift som behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

Uppgiftsskyldigheten bör inte gälla för endast vissa kategorier uppgifter, utan den bör, på samma sätt som föreslås gälla för statliga myndigheter, vara kopplad till ett konstaterat eller förväntat behov i den brottsbekämpande myndighetens brottsbekämpande verksamhet. Ett uppgiftslämnande kan därmed i praktiken avse uppgifter om anställda om det finns ett sådant behov av uppgifterna.

Regeringen förutsätter att de brottsbekämpande myndigheterna säkerställer att kommunerna och regionerna, på samma sätt som statliga myndigheter, får information om hur uppgifter kan överlämnas och vart de kan vända sig för samråd om uppgiftslämnandet.

Utlämnande ska föregås av en intresseavvägning

Regeringen anser att det finns behov av begränsningar som tar sikte på proportionaliteten mellan värdet av att en uppgift tillförs brottsbekämpningen och den skada som ett utlämnande kan medföra. Det kan finnas situationer där den utlämnande myndigheten bedömer att det intresse som sekretessen skyddar väger tyngre än brottsbekämpningens intresse av att ta del av uppgifterna. Uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner föreslås därför innefatta en intresseavvägning på samma sätt som för statliga myndigheter. Den utlämnande kommunen eller regionen ska därmed kunna avstå från att lämna ut en uppgift om det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Om bedömningen görs inom ramen för tillsynsverksamhet, kan ett utlämnande som äventyrar ett nära förestående tillsynsärende vid en intresseavvägning resultera i en bedömning att uppgiften inte ska lämnas ut. Det kan även i andra fall uppstå konsekvenser i sekretesshänseende för den utlämnande myndighetens verksamhet som vid en intresseavvägning innebär att en uppgift inte bör lämnas ut. Offentlig upphandling är en ärendetyp där uppgifter ofta skyddas av absolut sekretess, och det kan inom ramen för sådana ärenden finnas situationer där sekretessintresset anses väga tyngre än brottsbekämpningens intresse av att få del av en uppgift. Även i andra ärenden där uppgifter skyddas av sekretess för affärs- och driftförhållanden kan sekretessintresset emellanåt väga tyngre än brottsbekämpningens behov.

En uppgiftsskyldighet för skolan

Det behövs lagändringar för att åstadkomma det uppgiftslämnande som krävs

Utbildning inom skolväsendet anordnas både av det allmänna och av enskilda. Inom det allmänna kan staten, regionerna och kommunerna vara huvudmän för en skola. Oavsett huvudman finns tre ansvarsnivåer för skolan, nämligen huvudmannen, rektorn och läraren. Därutöver har kommunerna ett särskilt ansvar för vissa frågor.

Information inom skolväsendet omfattas som huvudregel inte av sekretess. I den utsträckning informationen är skyddad är delvis olika regelverk tillämpliga beroende på vilken huvudman skolan har och från vilken verksamhet inom skolan informationen lämnas. Skolor som har kommuner, regioner eller staten som huvudman anses vara myndigheter vid tillämpningen av tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen och träffas därför av det regelverket. I 23 kap. OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd för enskild i utbildningsverksamhet. Där framgår bl.a. att sekretess gäller för enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men, i förskola och i bl.a. grundskola när det gäller sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats (1 och 2 §§). Motsvarande sekretess gäller vid fritidshem och i viss annan pedagogisk

verksamhet (3 §). I den specialpedagogiska stödverksamheten gäller, oavsett skolform, sekretess för enskilda personliga förhållanden (4 §). I elevhälsans medicinska verksamhet gäller – för de offentliga skolhuvudmännen – hälso- och sjukvårdssekretess enligt bl.a. 25 kap. 1 § OSL.

För enskilda huvudmän finns bestämmelser om tystnadsplikt i 29 kap. 14 § skollagen (2010:800). Där framgår bl.a. att den som är eller har varit verksam i enskilt bedriven förskola, fritidshem eller förskoleklass inte obehörigen får röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskilda personliga förhållanden. Tystnadsplikt gäller vidare för uppgifter om enskilda personliga förhållanden i annan enskilt bedriven verksamhet som omfattas av skollagen i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödande verksamhet i övrigt. Tystnadsplikt gäller även ärenden om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. När det gäller den medicinska grenen av sådan elevhälsa som bedrivs av enskilda huvudmän gäller i stället tystnadsplikt enligt 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Regeringen konstaterar att den tystnadsplikt som föreskrivs för skolor med enskilda huvudmän i stort motsvarar de sekretessregler som gäller i den offentligt bedrivna skolan.

Många uppgifter som finns inom skolan, och som efterfrågas av de brottsbekämpande myndigheterna, omfattas inte av sekretess eller tystnadsplikt och kan därför lämnas till brottsbekämpningen om de begärs ut. Skolor med offentlig huvudman är skyldiga att på begäran lämna ut sådana uppgifter med stöd av 6 kap. 5 § OSL, om det inte hindrar arbetets behöriga gång. Någon motsvarande skyldighet att på begäran lämna ut uppgifter som inte omfattas av tystnadsplikt finns dock inte för skolor med enskild huvudman.

Den kartläggning som utredningen har gjort visar att skolan har information som behövs i det brottsbekämpande arbetet. Skolväsendet kan ha tillgång till uppgifter som är viktiga för de brottsbekämpande myndigheterna, exempelvis för att ta fram lokala lägesbilder av brottslighet, upptäcka att en ung person är på väg att dras in i ett kriminellt sammanhang eller hjälpa en person som har begått brott att byta riktning. Det finns även ett behov av ökat informationsutbyte när ett brott har ägt rum på skolan, eller i anslutning till skolmiljö. Det kan t.ex. handla om information om vilka personer som har varit inblandade i gärningen. Sådana uppgifter kan röra såväl brottsoffer som förövare. Polismyndigheten har därutöver uttryckt att det finns ett behov av information om huruvida en person har en direkt eller indirekt koppling till någon kriminell gruppering. Både Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har framhållit att det finns ett behov av uppgifter från bl.a. elevhälsan.

Regeringen anför att skolan har en central roll i samhällets arbete för att förebygga brott. Grunden för skolans uppdrag är barns och ungas rätt till utbildning. I all utbildning och annan verksamhet enligt skollagen som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt (1 kap. 10 § skollagen). Skolan är en viktig skyddsfaktor för utsatta barn och ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet. Här har staten ett särskilt ansvar som följer av barnkonventionen

att skydda barn och unga från att utsättas för och dras in i kriminalitet. Brottsutvecklingen har under senare tid inneburit att allt yngre personer, både som offer och som gärningsmän, förekommer i samband med grov brottslighet. Tidiga insatser är viktiga för att förebygga en ogynnsam utveckling, normbrytande beteende, brottsutsatthet och kriminalitet bland barn och unga. Ett sådant arbete kräver ett ändamålsenligt informationsbyte mellan berörda aktörer.

Utredningens kartläggning visar att den faktiska informationsdelningen mellan skolor och brottskämpande myndigheter varierar stort, främst beroende på vilka lokala samarbetsformer som har byggts upp. Regeringen anser att det är otillfredsställande. Samverkan kring barn och ungdomar som riskerar att dras in i kriminalitet eller redan befinner sig i kriminella miljöer är av grundläggande betydelse för att vända samhällsutvecklingen. Det måste finnas en god samverkan mellan Polismyndigheten och skolan över hela landet.

Regeringen anser att det bör genomföras författningsändringar som möjliggör ett utökat uppgiftslämnande från skolan till de brottsbekämpande myndigheterna.

En uppgiftsskyldighet ska gälla även för skolan

Flera remissinstanser lyfter att det finns en risk för att en uppgiftsskyldighet för skolan kan påverka förtroendet för och tilliten till verksamheten. Brottsförebyggande rådet pekar på vikten av att följa upp effekterna av förslagen bl.a. i detta avseende.

Enligt regeringen kan ett utökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen bidra till en ökad trygghet och studiero för elever i skolan. En sekretessbrytande bestämmelse och en bestämmelse som bryter tystnadsplikt i skolor med enskilda huvudmän skulle visserligen bidra till att fler uppgifter som skyddas av sekretess och tystnadsplikt lämnas till brottsbekämpningen, åtminstone i de fall en brottsbekämpande myndighet begär att få ta del av information. Däremot är det tveksamt om en sådan reglering skulle leda till en ökning av det spontana uppgiftslämnandet, som i många fall består av uppgifter som inte är sekretessbelagda eller inte omfattas av tystnadsplikt. Eftersom merparten av de uppgifter som skolan förfogar över inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt är det inte en tillräcklig åtgärd att införa en sekretessbrytande bestämmelse eller en bestämmelse som bryter tystnadsplikt.

Regeringen anser att en uppgiftsskyldighet skapar en tydlig rättslig grund för att lämna ut uppgifter från både offentlig och enskilt driven verksamhet. Samtidigt tar den sikte på såväl offentliga uppgifter som uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt. En uppgiftsskyldighet skulle på ett tydligt sätt bryta den tystnadsplikt som gäller i skolor med enskilda huvudmän, och även, med stöd av 10 kap. 28 § OSL, bryta sådan sekretess som gäller i skolverksamhet som bedrivs av offentliga huvudmän.

Även andra fördelar med en uppgiftsskyldighet gör sig gällande i förhållande till skolor. Av utredningens kartläggning framgår att uppgiftsskyldigheter ofta uppfattas som lättare att tillämpa än sekretessbrytande

bestämmelser. En uppgiftsskyldighet kan därför leda till minskad osäkerhet vid tillämpningen. Detta bör i förlängningen medföra att reglerna tillämpas fullt ut och att en ökad informationsdelning faktiskt kommer till stånd. Den effekten bör få genomslag för både uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt och offentliga uppgifter. Regeringen bedömer att uppgiftsskyldigheten bör omfatta alla delar av skolans verksamhet.

Regeringen anför att det finns behov av ett ökat informationsutbyte mellan skola, socialtjänst och de brottsbekämpande myndigheterna. Skolsäkerhetsutredningen har kartlagt och analyserat vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter (SOU 2024:87 Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov). Det finns därför anledning för regeringen att återkomma i dessa frågor.

Uppgiftsskyldigheten ska fullgöras av rektorn

Regeringen anför att merparten av de uppgifter som brottsbekämpningen behöver, och som en uppgiftsskyldighet bör ta sikte på, är uppgifter som finns i den elevnära verksamheten och inte i skolans ledning. Behovet av information kan därtill uppstå i akuta situationer där det finns en oro för att någon ska begå brott eller riskerar att utsättas för brott eller i direkt anslutning till att ett brott ägt rum. Regeringen anser att det inte är ändamålsenligt att peka ut skolhuvudmannen som uppgiftsskyldig för skolan. En sådan ordning skulle nämligen innebära en oönskad tidsåtgång och påverka brottsbekämpningens möjlighet att snabbt ingripa. Huvudmannen har inte heller samma förutsättningar att avgöra vilka uppgifter som finns och som kan lämnas ut. Regeringen bedömer att det är lämpligast att uppgiftsskyldigheten träffar rektorn vid en skol- eller förskoleenhet. Att rektorn pekas ut som ansvarig bör bidra till ett mer enhetligt uppgiftslämnande eftersom det som regel är samma person vid skolan som prövar om en uppgift ska lämnas till brottsbekämpningen.

Regeringen anför att det är viktigt att huvudmännen utformar rutiner för uppgiftslämnande så att skyldigheten inte medför att rektorer får en betungande administrativ börda, och detsamma behöver rektorerna göra när det gäller lärarna. Eftersom det vid öppen fritidsverksamhet och fritidshem som inte är integrerade med en skol- eller förskoleenhet inte finns någon rektor bör uppgiftsskyldigheten i dessa verksamheter i stället fullgöras av den som huvudmannen utser.

Utlämnande på begäran

Regeringen anser att det för att en brottsbekämpande myndighet ska kunna begära ut en uppgift från skolväsendet, på motsvarande sätt som för statliga myndigheter och kommuner och regioner, bör krävas att uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Skolans uppgiftsskyldighet bör omfatta uppgifter som finns i den verksamhet som rektorn eller den berörda huvudmannen ansvarar för. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten bör inte begränsas

på så sätt att den endast avser händelser i skolmiljön. En rektor kan också få kännedom om händelser som har inträffat utanför skolan. Avgörande bör vara att uppgiften finns i den verksamhet som rektorn eller huvudmannen ansvarar för och att den kommit till den uppgiftsskyldiges kännedom i den egenskapen.

Regeringen anför att det inte är möjligt att på ett uttömmande sätt redogöra för vilka uppgifter som kan lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten. Det kan handla om uppgifter om brottslighet som har utövats i anslutning till skolmiljön eller uppgifter om förestående brottslighet som cirkulerar på skolan. Det kan också vara fråga om uppgifter som avser en elev eller hans eller hennes umgängeskrets, en person som rör sig i anslutning till skolan utan att själv vara elev eller en vårdnadshavare eller anhörig som har begått brott eller misstänks begå brott. Skolan kan också lämna ut uppgifter som rör anställda. Det kan även handla om uppgifter om en persons tillhörighet till ett kriminellt nätverk, umgängeskretsar och sociala nätverk. Det kan också röra sig om uppgifter som tyder på att en person är kriminell, t.ex. att en elev har tillgång till patroner eller stöldgods, hämtas upp av kända kriminella från skolan eller har stora summor pengar utan rimlig anledning. Även uppgifter om att någon har blivit utsatt för brott eller som talar för att någon riskerar att utsättas för brott kan omfattas av uppgiftsskyldigheten, liksom uppgifter som talar för att någon riskerar att bli ensamagerande gärningsperson eller begå allvarliga våldsbrott, uppgifter om närvaro respektive frånvaro och uppgifter om var en person har befunnit sig vid en viss tidpunkt eller förväntas befinna sig. Bestämmelsen innebär också en möjlighet att lämna ut uppgifter för att utreda brott, t.ex. narkotikaförsäljning.

Regeringen lämnar förslag om att vissa uppgifter helt undantas från uppgiftsskyldigheten, vilket framgår nedan under rubriken Vissa uppgifter bör undantas från uppgiftsskyldigheten. Det finns enligt regeringen även skäl att därutöver begränsa uppgiftsskyldigheten för skolan genom en intresseavvägning. Att uppgiftsskyldigheten inte bör vara absolut för uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt motiveras av vikten av att inte göra för stora ingrepp i skolans grunduppdrag eller i skyddet för enskildas personliga integritet. Det kan finnas information om enskilda som framstår som särskilt skyddsvärd ur integritetssynpunkt. Inte minst handlar det om uppgifter som finns i elevhälsan och som avser psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och förekommer hos psykologer, kuratorer och specialpedagoger eller speciallärare. Vid ett ökat informationslämnande från skolan är det viktigt att det finns en balans mellan brottsbekämpningens behov och skolans grunduppdrag och roll som skyddsfaktor mot kriminalitet. En uppgiftsskyldighet för skolan måste därför balanseras av en möjlighet att avstå från utlämnande i situationer där det finns starka motstående intressen.

En uppgift bör, enligt utredningens förslag, inte lämnas ut om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på bestämmelsen och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften. Regeringen anför att intresseavvägningen ger skolan ett

förhållandevis stort utrymme att avstå från att lämna ut uppgifter. De skäl som talar emot lämnande av information ska väga tyngre än brottsbekämpningens behov av uppgiften. Ju starkare behovet av uppgiften är hos den brottsbekämpande myndigheten, desto starkare skäl måste det finnas för att ett utlämnande ska avslås. Regeringen anser att den utformning av intresseavvägningen som utredningen föreslår innebär att det finns en tillräcklig möjlighet att göra en avvägning mellan de motstående intressena.

Utlämnande utan föregående begäran

Polismyndigheten har för utredningen påpekat att det finns ett behov av att i större utsträckning få uppgifter från skolan som lämnas utan föregående begäran. Behovet av uppgifter avser både offentliga uppgifter och uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt. Ett antal remissinstanser motsätter sig utredningens förslag om att skolorna ska ha en skyldighet att lämna uppgifter på eget initiativ.

En alltför långtgående skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpningen kan medföra att elever inte känner förtroende för vuxna i skolan och till följd av detta inte vågar anförtra sig till vuxna. En alltför offensiv förskjutning i uppgiftslämnandet från skolan till brottsbekämpningen riskerar då att bli kontraproduktiv. Mot risken för att tilliten mellan elev och personal i olika funktioner inom skolan äventyras måste ställas brottsbekämpningens behov av uppgifter och den omständigheten att skolan är en aktör som kan ha mycket relevant information.

Det måste också beaktas att skolan är en plats där många brott begås och en vanlig plats att bli utsatt för brott på (jfr Brottsförebyggande rådets rapport 2024:10 Skolundersökningen om brott 2023 – Om utsatthet för och delaktighet i brott). En trygg och säker skolmiljö för det större antalet elever bör vara eftersträfvansvärt för såväl skolan som brottsbekämpningen. Detta bör gälla även om det innebär ett ökat intrång i några elevers personliga integritet. Om skolan lämnar uppgifter i större utsträckning till brottsbekämpningen kan det enligt regeringen bidra till både att skolmiljön blir lugnare och tryggare och att brottsligheten i stort minskar. Det kan också bidra till att de elever som har blivit utsatta för brott kan få ökat stöd och upprättelse och i förlängningen öka förtroendet mellan den elev som har utsatts för brott och den inblandade personalen.

Regeringen anser mot denna bakgrund, till skillnad från Lagrådet, att det finns starka skäl för att även för skolan införa en uppgiftsskyldighet som innebär att uppgifter lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter också utan en föregående begäran. En sådan skyldighet bör bidra till att de skolor som i dag inte lämnar ut så mycket information gör det i större utsträckning, vilket i sin tur bidrar till enhetlighet. Uppgiftslämnande bör, som utredningen föreslår, endast ske till Polismyndigheten.

Rektorer har i många avseenden en utmanande arbetssituation och det är viktigt att de även i fortsättningen har förutsättningar att utföra sitt uppdrag på ett bra sätt. Eftersom det är Polismyndigheten som ska ha huvudansvaret för

ett effektivt samarbete med skolhuvudmännen kring vilka uppgifter som ska lämnas ut är det viktigt att Polismyndigheten utformar vägledningar och rutiner för uppgiftslämnande, i samarbete med skolhuvudmännen och med Skolverket, så att skyldigheten inte medför att rektorer får en betungande administrativ börda och så att det blir tydligt vilken typ av uppgifter som kan lämnas. Utlämnande som sker på eget initiativ ska inte ta tid från skolans grunduppdrag. Rektorn är alltså inte skyldig att särskilt leta efter uppgifter som kan lämnas ut på eget initiativ.

Lagrådet anser att skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ kommer att bli mycket svårtillämpad. Avsikten med förslagen är dock att skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ ska förenkla och effektivisera uppgiftslämnande. Regeringen förutsätter att de brottsbekämpande myndigheterna säkerställer att de uppgiftsskyldiga får information om på vilket sätt och genom vilka kanaler uppgifter enklast överlämnas och vart de kan vända sig för samråd om uppgiftslämnandet och även på annat sätt underlättar för de som ska lämna ut uppgifter. Polismyndigheten kan t.ex. på lokal nivå utse kontaktpersoner till skolorna.

Utredningen föreslår att en förutsättning för att lämna uppgifter på eget initiativ ska vara att uppgiften kan antas behövas i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet. Som framgår ovan gör regeringen bedömningen att förutsättningen för skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ för statliga myndigheter bör motsvara den som ska gälla för skyldigheten att lämna uppgifter på begäran, nämligen att uppgiften ska behövas hos den brottsbekämpande myndigheten. Detta anser regeringen även bör gälla skolans uppgiftsskyldighet.

Den nu föreslagna uppgiftsskyldigheten bör enligt regeringen inte vara absolut utan förenas med en intresseavvägning som möjliggör undantag från skyldigheten i det enskilda fallet. För att inte äventyra skolans roll som skyddsfaktor mot kriminalitet måste en uppgiftsskyldighet för skolan balanseras av en möjlighet att avstå från utlämnande i situationer där det finns starka motstående intressen.

De flesta av de uppgifter som framkommer i den verksamhet som rektorer eller huvudmän inom skolväsendet ansvarar för omfattas inte av sekretess eller tystnadsplikt. Det kan trots det finnas skäl att i vissa fall avstå från att lämna information till brottsbekämpningen, särskilt när det inte har begärts ut någon information. Det ska framhållas att personal i skolan kan få kännedom om uppgifter som är mycket känsliga för den enskilde ur integritetssynpunkt utan att det finns någon bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig. Det är dessutom i regel fråga om barn som bör ha ett starkt skydd för den personliga integriteten.

Regeringen anser att en rektor eller en huvudman inom skolväsendet i samband med utlämnande på eget initiativ ska kunna beakta skäl som talar mot att informationen lämnas ut även om informationen är offentlig. Intresseavvägningen bör utformas på så sätt att det för att avstå från att lämna ut en uppgift bör krävas att övervägande skäl talar emot att uppgiften lämnas.

Regeringen anser till skillnad från Lagrådet att den utformningen av intresseavvägningen kommer att leda till enklare bedömningar. Intresseavvägningen innebär att det finns en presumtion för att uppgifter som behövs hos brottsbekämpningen ska lämnas ut, men ett relativt stort utrymme för att avstå från att lämna ut en uppgift om det finns omständigheter som innebär att ett utlämnande är olämpligt i det enskilda fallet och dessa omständigheter väger tyngre än brottsbekämpningens behov av uppgiften.

Vid bedömningen av hur starkt intresset för ett utlämnande är kan hänsyn tas till flera olika faktorer. Det kan handla om den aktuella brottslighetens allvar. Skäl som kan tala mot att uppgifter ska lämnas ut kan t.ex. vara att det handlar om uppgifter som är av särskilt integritetskänslig karaktär. Ju känsligare en uppgift är, desto större bör den förväntade nyttan för brottsbekämpningen vara för att den ska lämnas ut. Även andra skäl kan vägas in, t.ex. den enskildes personliga förhållanden och utveckling. Det kan finnas skäl att avstå från att lämna uppgifter om utlämnandet riskerar att äventyra det skydd mot kriminalitet som skolan utgör. Samtidigt måste de trygghetshöjande effekter som kan åstadkommas genom ökad informationsdelning vägas in.

Vissa uppgifter bör undantas från uppgiftsskyldigheten

Sekretess som bör undantas

Det finns enligt regeringen skäl att undanta vissa uppgifter från uppgiftsskyldighetens tillämpningsområde, och regeringen föreslår därför att uppgiftsskyldigheterna för statliga myndigheter, kommunerna, regionerna och skolan inte ska gälla uppgifter som omfattas av statistiksekretess, viss hälso- och sjukvårdssekretess, socialtjänstsekretess, sekretess i notarius publicus verksamhet samt sekretess i verksamhet för enbart teknisk bearbetning och lagring för någon annans räkning. Samma undantag föreslår regeringen ska gälla för uppgifter som omfattas av tystnadsplikt i enskilt bedriven verksamhet inom hälso- och sjukvården.

Särskilt om socialtjänstsekretess och sekretess inom hälso- och sjukvård

Regeringen anför att det i tidigare lagstiftningsärenden ansetts särskilt befogat med stark sekretess i verksamheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten eftersom dessa verksamheter bygger på respekten för individens självbestämmande och integritet. Lagstiftaren har i linje med den uppfattningen i flera fall undantagit bestämmelser om sekretess inom dessa verksamheter från sekretessbrytande bestämmelser i 10 kap. OSL.

Regeringen anför vidare att utredningens kartläggning ger stöd för att det sannolikt finns uppgifter inom socialtjänsten som brottsbekämpningen kan ha behov av men som inte lämnas ut i dag. Även hälso- och sjukvården kan ha vissa sådana uppgifter. Det rör sig bl.a. om uppgifter om var en enskild uppehåller sig och vilka som är hans eller hennes släkt och umgänge. Det kan handla om uppgifter om en enskild som socialtjänsten eller hälso- och sjukvården känner en samlad oro för och en farhåga att han eller hon kan komma att begå brott eller håller på att utveckla en kriminell livsstil. Uppgifter

från socialtjänsten kan vara viktiga i Polismyndighetens arbete med att ta fram korrekta lägesbilder av aktuella fenomen och på individnivå i frågor som t.ex. rör gängkonflikter, aktiva kriminella eller hur vapen transporteras. Med stöd av uppgifter från bl.a. socialtjänsten kan Polismyndigheten analysera problembilden i en viss stadsdel eller kommun, t.ex. användningen av ett visst narkotiskt preparat. Andra uppgifter som kan vara betydelsefulla är t.ex. om barn påträffas ute sent på kvällen eller natten. Polismyndigheten har för utredningen understrukit vikten av att få fler uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården för att i ett tidigt skede kunna fånga upp unga, men även vuxna, på väg in i kriminalitet. Säkerhetspolisen har också till utredningen uppgett att myndigheten allt oftare får information om unga personer som t.ex. har en fascination för våld och våldsbejakande ideologier, har ett mycket begränsat umgänge, lider av psykisk ohälsa eller brukar eller missbrukar alkohol, narkotika och psykofarmaka. Dessa unga har inte sällan tidigare varit i kontakt med socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Vid överväganden om att utöka uppgiftslämnandet finns det tungt vägande motstående intressen att beakta. Utöver risken för ökat intrång i skyddet för den personliga integriteten är det framför allt frågan om påverkan på socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens huvuduppdrag som enligt regeringen bör tillmätas betydelse. Socialtjänstens förutsättningar att bedriva ett förebyggande arbete och ett förändringsarbete är nära knutna till de relationer som byggs med enskilda. Verksamheternas arbete är viktigt för enskilda individer och familjer och ytterst för en hållbar utveckling av vårt samhälle. Inte minst socialtjänstens arbete kan också i stor utsträckning bidra till det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet i samhället. En farhåga är att ökat uppgiftslämnande kan leda till sådana förtroendesador som medför att verksamheterna får svårare att utföra sina uppdrag. Sådana risker måste alltid vägas mot skälen för att tillåta att uppgifter lämnas ut i fler fall. Brottsbekämpningens behov av uppgifter är angeläget och motiverar enligt regeringen en viss förskjutning av balansen mellan en effektiv brottsbekämpning och motstående intressen. Det bör därför införas utökade möjligheter för berörda verksamheter att lämna ut uppgifter.

När det gäller frågan om uppgifterna ska kunna lämnas ut med stöd av de nya uppgiftsskyldigheter som föreslås eller om uppgifter som omfattas av berörd sekretess ska undantas från tillämpningsområdet anför regeringen att flera remissinstanser uttrycker att de är positiva till utredningens förslag om att undanta vissa uppgifter inom socialtjänsten samt hälso- och sjukvården från uppgiftsskyldigheterna. De föreslagna uppgiftsskyldigheterna är tänkta att medföra ett kontinuerligt uppgiftslämnande och det finns en presumtion för att uppgifter ska lämnas ut.

En generell uppgiftsskyldighet skulle enligt regeringen kunna få stora konsekvenser för enskilda och bidra till att kontakt med socialtjänst och hälso- och sjukvård undviks på grund av rädsla för att uppgifter som lämnas ska vidarebefordras till de brottsbekämpande myndigheterna. Om enskilda undviker att söka vård, hjälp och stöd trots att ett sådant behov finns, kan det

i förlängningen även få negativa konsekvenser för brottsbekämpningen eftersom det rör sig om verksamheter som i sig har en brottsförebyggande effekt.

Regeringen bedömer därför i likhet med utredningen att uppgiftsskyldigheterna i den nya lagen inte bör omfatta uppgifter som skyddas av socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess. De bör enligt regeringen inte heller omfatta tystnadsplikt i sådan enskilt bedriven verksamhet inom hälso- och sjukvården. Eftersom det samtidigt finns ett stort behov hos de brottsbekämpande myndigheterna av att kunna få del av fler uppgifter från hälso- och sjukvården samt socialtjänsten bedömer regeringen att det i stället finns skäl att göra ändringar i de sekretessbrytande bestämmelser som gäller inom dessa verksamheter.

Regeringen bedömer att det inte finns anledning att undanta den icke-medicinska delen av elevhälsan från uppgiftsskyldigheten. Både Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har framhållit att det finns ett behov av uppgifter från bl.a. elevhälsan. Att en uppgift har lämnats till den icke-medicinska delen av elevhälsan från elevhälsans medicinska del är dock en omständighet som kan tala för att uppgiften inte ska lämnas ut vid den intresseavvägning som ska göras.

Utökat uppgiftslämnande från socialtjänsten och hälso- och sjukvården

Fler uppgifter ska kunna lämnas ut genom en utvidgning av befintliga bestämmelser

Socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess är undantagna från tillämpningsområdet för generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. Det finns dock ett antal andra sekretessbrytande bestämmelser och uppgiftsskyldigheter som kan bryta sådan sekretess. Om en sekretessbrytande bestämmelse är tillämplig är socialtjänsten och hälso- och sjukvården skyldig att efter begäran lämna ut uppgifterna enligt 6 kap. 5 § OSL, om det inte hindrar arbetets behöriga gång. Förutom de generella möjligheterna att lämna ut sekretesskyddade uppgifter, t.ex. med en enskilds samtycke, regleras möjligheterna att lämna uppgifter i brottsförebyggande syfte från socialtjänsten och hälso- och sjukvården till Polismyndigheten, och i vissa fall Säkerhetspolisen, framför allt i 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL. Bestämmelserna innehåller i flera avseenden samma eller liknande rekvisit.

Regeringen anser att det är angeläget att socialtjänsten och hälso- och sjukvården får utökade möjligheter att lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen genom en utvidgad möjlighet att bryta sekretess. En sekretessbrytande bestämmelse innebär såväl en möjlighet för de utlämnande aktörerna att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till brottsbekämpningen på eget initiativ som en skyldighet att lämna ut uppgifter vid en begäran från brottsbekämpningen om förutsättningarna i bestämmelsen är uppfyllda. Regeringen anser att det konstaterade behovet av ökad informationsdelning

från socialtjänsten och hälso- och sjukvården bör mötas genom justeringar och förenklingar av den befintliga lagstiftningen.

Regeringen föreslår därför att de sekretessbrytande reglerna för socialtjänsten och hälso- och sjukvården i offentlighets- och sekretesslagen ska utvidgas. Det ska inte längre krävas en bedömning av om en uppgift kan antas bidra till att förhindra brott för att den ska få lämnas ut, och det ska förtydligas att sekretessen får brytas inte bara för att förebygga brott utan även för att förhindra och upptäcka brott.

Uppgifter om terroristbrottslighet och brott mot Sveriges säkerhet

Sekretessbrytande bestämmelser i 10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL gör att uppgifter om terroristbrottslighet kan lämnas ut. Bestämmelserna är dock begränsade till att bryta socialtjänstsekretess. Säkerhetspolisen har till utredningen framfört att uppgifter från hälso- och sjukvården kan vara avgörande för myndighetens arbete med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Det kan enligt myndigheten t.ex. handla om patienter som lämnar uppgifter som sammantaget tyder på att de har gjort en resa i terrorismsyfte eller att de har haft samröre med en terroristorganisation. Myndigheten har också framfört att uppgifter som myndigheten behöver i sitt arbete med att utreda begången terroristbrottslighet kan finnas inom hälso- och sjukvården.

Det är enligt regeringens mening inte godtagbart att hälso- och sjukvården inte kan lämna uppgifter som Säkerhetspolisen beskriver som avgörande för verksamheten. Om uppgifter som rör terroristbrottslighet kan lämnas ut till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen utan hinder av hälso- och sjukvårdssekretess skulle det kunna bidra till att fler brott kan förhindras eller utredas, vilket i sig skulle stärka skyddet för enskildas liv, frihet och säkerhet. Mot den bakgrunden och utifrån det behov som har beskrivits av Säkerhetspolisen bedömer regeringen att 10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL bör innefatta en möjlighet att även lämna uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess till polisen.

Säkerhetspolisen har också påtalat för utredningen att det finns behov av en sekretessbrytande bestämmelse som tar sikte på att förebygga, förhindra och upptäcka brott mot Sveriges säkerhet. Det allvarliga omvärldsläget innebär att behovet av information för att kunna skydda Sveriges säkerhet är större än någonsin. Regeringen anser därför att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen bör ha samma möjligheter att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslighet som myndigheterna har i förhållande till terroristbrottslighet. 10 kap. 18 b § OSL bör därför omfatta även brott mot Sveriges säkerhet.

Regeringen anför att det givetvis kan vara svårt för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att i ett tidigt skede identifiera personer med potential att utveckla ett visst oönskat beteende som kan inverka skadligt på Sveriges säkerhet. Det har också påpekats för utredningen att vissa faktorer som i och för sig kan öka risken för radikaliserings kan vara vanligt förekommande, särskilt inom psykiatrin, men att dessa i den absoluta majoriteten av fallen inte

medför några sådana konsekvenser. Regeringen vill därför framhålla att uppgifter, med den föreslagna ändringen av paragrafen, endast kan lämnas ut om det vid en samlad bedömning finns konkreta omständigheter som medför en risk för att den enskilde kommer att begå brott mot Sveriges säkerhet eller terroristbrottslighet. Risken ska inte vara obetydlig eller avlägsen.

I de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL finns det utrymme för en utlämnande myndighet inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården att ta hänsyn till motstående intressen vid ett utlämnande. En uppgift ska inte lämnas ut om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde, eller av andra särskilda skäl, är olämpligt. När det gäller så allvarlig brottslighet som det är fråga om i 10 kap. 18 b § OSL, dvs. brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), anser regeringen i likhet med utredningen att brottsbekämpningens intresse av att ta del av uppgifter väger tyngre än motstående intressen. Bestämmelsen om en intresseavvägning i 10 kap. 18 b § OSL föreslår regeringen därför ska tas bort.

En uppgiftsskyldighet för vissa finansiella företag

Uppgifter om enskildas förhållanden som finns hos banker och andra finansiella företag kallas i vissa sammanhang finansiella uppgifter eller finansiell information. Det kan t.ex. handla om uppgifter om transaktioner i form av insättningar, uttag, betalningar och andra överföringar, och tillgodohavanden på konton. Det kan också röra sig om uppgifter i s.k. öppningshandlingar, fullmakter och behörighetshandlingar för internetjänster hos banker och andra finansiella företag. Finansiell information kan dessutom avse tekniska uppgifter om enskilda som förvaras hos banker och andra finansiella företag och som t.ex. härrör från inloggningar mot internetjänster. Dessa uppgifter kan bl.a. bestå av information om inloggningsmetod, ip-adress eller geopositionering.

Finansiell information omfattas i regel av tystnadsplikt för banker och andra finansiella företag. Det innebär att uppgifter om enskilda inte obehörigen får röjas och tystnadsplikten regleras i de s.k. rörelselagarna på finansmarknadsområdet samt i några andra författningar.

I dag är möjligheterna att inhämta finansiell information på under rättelsestadiet begränsad till brottslig verksamhet som rör penningtvätt eller finansiering av terrorism. Utredningens kartläggning visar dock att Ekobrottsmyndighetens, Polismyndighetens, Skatteverkets, Säkerhetspolisens och Tullverkets behov av finansiella uppgifter är större än så. Finansiella uppgifter kan ha avgörande betydelse för myndigheternas underrättelsearbete i fråga om all slags brottslig verksamhet.

Regeringen föreslår att det ska införas en ny uppgiftsskyldighet för banker och vissa andra finansiella företag. Uppgiftsskyldigheten ska gälla om Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket begär sådana uppgifter om enskildas förhållanden till företaget som behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller

upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Regeringen föreslår vidare att banker och andra finansiella företag, och verksamma vid dessa företag, inte obehörigen ska få röja för kunder eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran om uppgifter eller att uppgifter har lämnats.

Utökade möjligheter för enskilda att behandla personuppgifter

Regeringen föreslår att en ny rättslig grund ska införas i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Den innebär att enskilda ska få behandla personuppgifter för att lämna ut sådana uppgifter som har begärts av de brottsbekämpande myndigheterna för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 april 2025. Regeringen gör bedömningen att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Konsekvenser av förslagen

Konsekvenser för det brottsbekämpande arbetet och den personliga integriteten

Utredningen bedömer att effektivare redskap i den brottsbekämpande verksamheten sannolikt kommer att medföra stora samhällsekonomiska besparingar inom flera områden. Inom ramen för den kartläggning som utredningen gjort har samtliga brottsbekämpande myndigheter uppgett att ett ökat informationsflöde bedöms effektivisera underrättelsearbetet och öka förmågan att förebygga, upptäcka och förhindra brottslighet. Förslagen som rör myndigheters möjligheter att lämna ut uppgifter om misstankar om begången brottslighet bör enligt regeringen också i viss utsträckning underlätta och stärka arbetet med att utreda och lagföra brottslighet. Polismyndighetens erfarenheter från befintlig myndighetssamverkan mot brottslighet visar otvetydigt att ett utökat informationsutbyte över tid har positiva effekter för den brottsförebyggande och brottsbekämpande verksamheten. Ett ökat uppgiftslämnande bidrar till effektivare redskap för att förebygga och bekämpa brott. Förslag som bidrar till att förhindra brott, t.ex. inom den organiserade brottsligheten, eller till att motverka att unga dras in i kriminalitet, innebär samhällsekonomiska besparingar. Att brott förhindras leder också till positiva effekter för informationsinnehavarnas verksamheter, i synnerhet för de utbetalande myndigheterna.

Regeringen har tagit flera initiativ för att få till ett utökat informationsutbyte i syfte att komma till rätta med brottsutvecklingen i samhället. Det är regeringens avsikt att åtgärderna ska komplettera varandra. De sammantagna positiva effekterna av åtgärderna bör bli betydande för de brottsbekämpande myndigheternas möjlighet att förebygga och bekämpa brott. Regeringen anser inte att det behövs någon närmare utredning om hur förslagen påverkar varandra. Förslagen kan innebära en viss ökad risk för intrång i enskildas personliga integritet genom att fler uppgifter om enskilda kan komma att lämnas mellan myndigheter. Varje förslag utformas dock med beaktande av enskildas personliga integritet. De begränsningar som föreslås och de andra regler som styr myndigheternas uppdrag och verksamhet medför enligt regeringen att konsekvenserna för enskilda är begränsade och får anses vara proportionerliga och motiverade i förhållande till det samhällsintresse som brottsbekämpningen utgör. Vissa förslag innebär dessutom att det införs tydligare sekretessbrytande bestämmelser för situationer där uppgifter i viss utsträckning redan kan lämnas ut med stöd av dagens reglering. Genom förslagen skapas i dessa situationer en ökad förutsebarhet i tillämpningen. Den risk för ökat integritetsintrång som förslagen kan medföra är mot denna bakgrund motiverad i förhållande till det samhällsintresse som brottsbekämpning utgör.

Ekonomiska konsekvenser

De brottsbekämpande myndigheterna

Regeringen anför att förslagen inte ger upphov till några kostnader för de brottsbekämpande myndigheterna som inte kan täckas av myndigheternas befintliga anslag. Förslagen kan komma att innebära anpassningar av myndigheternas it-system, vilket skulle kunna få konsekvenser för it-arbetet på flera myndigheter.

Andra statliga myndigheter

I de fall där det inte redan i dag finns en samverkan kommer det att ställas krav på såväl de utlämnande myndigheterna som de brottsbekämpande myndigheterna att utveckla samverkansformer för en korrekt och rättssäker hantering av uppgiftslämnandet. På så sätt minskar också risken att onödigt information lämnas till brottsbekämpningen. Författningsförslagen syftar till att bidra till ett ökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen, vilket innebär att antalet förfrågningar och utlämnande av uppgifter på eget initiativ förväntas öka, även för de myndigheter som redan i dag utbyter information med de brottsbekämpande myndigheterna inom ramen för befintlig samverkan. Förslagen kommer att leda till en ökad administrativ hantering för de utlämnande myndigheterna. Det är enligt regeringen svårt att bedöma i hur stor utsträckning resursbehovet kommer att öka för de statliga myndigheter som omfattas av förslagen. Det är även svårt att kvantifiera det ökade informationsflödet. Storleken på flödet är beroende av hur snabbt och i vilken utsträckning kunskapen om regelverket når ut till de som omfattas av

förslagen. Regeringen anser emellertid att de nya uppgiftsskyldigheterna kommer att förenkla och effektivisera uppgiftslämnandet för de berörda myndigheterna. Det ökade resursbehov hos berörda statliga myndigheter som förslagen, även med beaktande av de förväntade effektivitetsvinsterna, ändå möjligen kan ge upphov till bör enligt regeringens mening kunna hanteras inom ramen för befintliga anslag.

Kommuner och regioner

Utredningen konstaterar att uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner i den nya lagen kommer att innebära ett nytt informationsflöde, framför allt från tillstånds- och tillsynsverksamhet och från verksamhet som rör upphandling. Utredningen konstaterar också, liksom flera remissinstanser, att förändringarna initialt kommer att kräva särskilda åtgärder och insatser. Regeringen anser att förslaget om att kommunerna och regionerna ska lämna ut uppgifter på eget initiativ innebär att dessa får en skyldighet att utföra uppgifter som de inte tidigare har haft. Regeringen bedömer därför att de ska ersättas enligt den kommunala finansieringsprincipen. Efter jämförelser med andra liknande förslag bedömer regeringen att kostnaderna kommer att uppgå till ca 20 miljoner kronor per år. I budgetpropositionen för 2025 tillförs kommunerna och regionerna därför 20 miljoner kronor fr.o.m. 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 25 Allmänna bidrag till kommuner).

Särskilt om ekonomiska konsekvenser för skolan

Den särskilda uppgiftsskyldigheten för skolan innebär en förhållandevis stor förändring. Det kommer att finnas behov av att utbilda skolpersonal i det regelverk som föreslås. Kostnaden för detta bedömer dock regeringen vara av mindre omfattning och inte av varaktig karaktär. I viss mindre utsträckning kan skolan komma att lämna fler uppgifter från elevhälsans medicinska insatser med anledning av de författningsförslag som rör hälso- och sjukvården. De förslagen bör dock endast påverka skolan i begränsad omfattning. Den utlämnande skolan ska i regel inte behöva vidta åtgärder som kräver mer än en begränsad arbetsinsats som inte är förknippad med några nämnvärda kostnader. Det är alltså inte meningen att den utlämnande skolan ska bli skyldig att särskilt leta efter uppgifter som kan lämnas ut på eget initiativ. Regeringen anser dock att förslaget om att skolor ska lämna ut uppgifter på eget initiativ innebär att de får en skyldighet att utföra uppgifter som de inte tidigare har haft, som ska finansieras i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Någon särskild finansiering av skolor med offentliga huvudmän, som inte är en kommun eller en region, bedöms dock inte vara nödvändig. De tillkommande kostnader som bedöms uppstå för skolor med enskilda huvudmän kommer att finansieras av kommunerna eftersom kommunerna lämnar bidrag till enskilda huvudmän för varje elev vid en fristående skola på en nivå som ska motsvara kommunens kostnad för det kommunalt bedrivna skolväsendet.

Särskilt om enskild verksamhet

Ett större antal enskilda verksamheter kommer att omfattas av författningsförslagen. För det första kommer enskild verksamhet på socialtjänstens område, inom hälso- och sjukvården och den verksamhet inom skolan som omfattas av 7 § i den nya lagen att omfattas av uppgiftsskyldigheten i fråga om kontaktuppgifter. För det andra kommer skolor med enskilda huvudmän att omfattas av den särskilda uppgiftsskyldighet som föreslås för skolan. Därutöver kommer enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården att träffas av förslagen som bl.a. gäller en ny uppgiftsskyldighet till förmån för Säkerhetspolisen med anledning av myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet och brott mot Sveriges säkerhet. Regeringen gör bedömningen att dessa förslag endast bör påverka de enskilda verksamheterna i begränsad utsträckning.

Regeringen föreslår även att det ska införas en bestämmelse i de s.k. rörelselagarna som innebär en skyldighet för banker och vissa andra finansiella företag att på begäran lämna finansiella uppgifter till viss underrättelseverksamhet. Förslagen kommer att innebära en ökad mängd förfrågningar till de berörda företagen. Dessutom kan företagen initialt få ökade kostnader om de föreslagna uppgiftsskyldigheterna innebär ett behov av att skapa nya administrativa system eller andra anpassningar. Regeringen bedömer att de ökade kostnaderna bör vara begränsade. I den utsträckning det uppkommer kostnader med anledning av förslagen bör dessa bäras av berörda branscher och företag. Samtidigt som de föreslagna bestämmelserna innebär en ökad administrativ börda för banker och andra som omfattas av bestämmelserna innebär de även bättre möjligheter för dessa verksamhetsutövare att undvika att bli utnyttjade för brottslig verksamhet. Ett effektivare underrättelsearbete kan på det sättet frigöra resurser som de aktuella aktörerna annars hade behövt avsätta för att stävja missbruk av tjänster som de tillhandahåller. Intrånget i de aktuella näringsverksamheterna är enligt regeringen proportionerligt i jämförelse med nyttan för den brottsbekämpande verksamheten.

Det föreslås också att enskilda ska få en rättslig grund att behandla personuppgifter för att på begäran lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Förslaget innebär ingen skyldighet att lämna uppgifter och kommer därför endast att påverka enskilda i den utsträckning som de väljer att tillmötesgå en förfrågan från en brottsbekämpande myndighet. Sammanfattningsvis kan förslagen medföra ökade kostnader och administrativa bördor för vissa enskilda som de själva bör bära.

Beredningskravet enligt 7 kap. 2 § regeringsformen

Lagrådet konstaterar i sitt yttrande att den faktiska remisstiden för utredningens betänkande var mindre än två månader. Lagrådet anför att med en så kort remisstid på ett omfattande betänkande på mer än 800 sidor ökar risken för att remissbehandlingen inte fångar upp de problem som förslagen

kan vara förenade med. Något skäl för den korta remisstiden redovisades inte. Lagrådet konstaterar att beredningen av lagstiftningsärendet inte uppfyller de krav som måste ställas (jfr 7 kap. 2 § regeringsformen).

Regeringen bemöter Lagrådets synpunkter och anför följande (s. 68):

Förslagen i denna proposition om ett utökat informationsflöde till de brottsbekämpande myndigheterna, där många av samhällets aktörer ges en skyldighet eller i vissa fall förbättrade möjligheter att dela information till nytta för brottsbekämpningen, är mycket angelägna. Det är ett stort och nödvändigt steg som nu tas. Utredningen lämnade ett gediget betänkande för drygt ett år sedan och beredningen av det har pågått sedan dess. Lagrådet menar att beredningen av förslagen inte uppfyller de krav som måste ställas och anser bl.a. att remisstiden varit för kort även om den bristen inte är av sådan karaktär att det finns anledning att motsätta sig förslaget i sin helhet. Regeringen konstaterar att det beredningskrav som gäller för regeringsärenden enligt 7 kap. 2 § regeringsformen inte innebär att beredningen behöver vara lika i alla fall. I vissa fall kan beredningen behöva avvika från gängse rutiner (jfr konstitutionsutskottets betänkanden 2009/10:KU10 s. 76 och 77 och 2023/24:KU20 s. 117). Med hänsyn till det allvarliga läge Sverige befinner sig i är det regeringens bedömning att det varit befogat med en förkortad remisstid i detta fall. Regeringen anser inte att remisstiden har varit så kort att remissinstanserna har fått svårt att sätta sig in i och analysera förslaget. Enligt regeringen ger beredningsunderlaget goda förutsättningar att bedöma förslagens lämplighet, proportionalitet och konsekvenser.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med att utskottet våren 2021 behandlade motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21 föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att det bör införas en ny huvudregel i offentlighets- och sekretesslagen som innebär att myndigheter ska dela alla relevanta uppgifter i sin verksamhet med polisen och andra brottsbekämpande myndigheter om det behövs för att förhindra eller utreda brott som kan leda till fängelse (bet. 2020/21:JuU28 s. 33). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2020/21:396).

I samband med behandlingen av regeringens skrivelse 2021/22:105 Riksrevisionens rapport om polisens och åklagarnas arbete mot internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn föreslog utskottet ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till en översyn av sekretessreglerna för att säkerställa att de är ändamålsenligt utformade när det gäller arbetet med att motverka övergrepp mot barn (bet. 2021/22:JuU16 s. 14). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2021/22:244).

När utskottet våren 2022 behandlade motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2021/22 föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att det dels ska införas en ny huvudregel i offentlighets- och sekretesslagen som innebär att alla relevanta uppgifter som rör brottslighet ska kunna delas mellan socialtjänst och polis, dels bör införas en skyldighet för myndigheter att dela uppgifter med brottsbekämpande myndigheter när det behövs för att förebygga och bekämpa brott (bet. 2021/22:JuU44 s. 29). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2021/22:252).

Regeringens redovisning av riksdagens tillkännagivanden

I propositionen uppger regeringen att de tillkännagivanden som redovisats ovan får anses tillgodosedda genom regeringens förslag och att tillkännagivandena därmed är slutbehandlade.

Motionerna

Regeringens lagförslag

I kommittémotion 2024/25:3291 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) föreslår motionärerna att riksdagen ska avslå regeringens proposition.

I motion 2024/25:2965 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 begärs att regeringen ska låta utreda möjligheten att ge polisen åtkomst till hälso- och sjukvårdsuppgifter i de fall det finns uppgifter som gör att krigs- eller terroristbrott kan förebyggas eller förhindras.

En möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ

I kommittémotion 2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att den föreslagna skyldigheten för rektorer att på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten i stället bör formuleras som en möjlighet.

Ulrika Liljeberg m.fl. (C) anför i kommittémotion 2024/25:3295 att bestämmelserna i den nya lagen i stället för en skyldighet bör formuleras som en möjlighet för kommuner och regioner samt rektorer inom skolväsendet att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

I kommittémotion 2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1 anför motionärerna att det i stället för en skyldighet bör vara en frivillig möjlighet för statliga myndigheter, kommuner och regioner att på eget initiativ lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter.

Undantag från uppgiftsskyldigheten

I kommittémotion 2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2 anför att skolan bör undantas från uppgiftsskyldigheten på samma sätt som socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Informationsflöde från de brottsbekämpande myndigheterna

Teresa Carvalho m.fl. (S) anför i kommittémotion 2024/25:3284 yrkande 2 att regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag om informationsdelning även från de brottsbekämpande myndigheterna till annan verksamhet, för att bl.a. förhindra att kriminella kan driva HVB-hem.

Utvärdering av lagstiftningen

I kommittémotion 2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande om en utvärdering av den föreslagna lagstiftningen.

En samlad översyn

Rasmus Ling m.fl. (MP) begär i kommittémotion 2024/25:3293 yrkande 3 ett tillkännagivande om att det bör göras en samlad översyn av hur de många och omfattande lagförslagen inom det brottsbekämpande området påverkar den personliga integriteten.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet har yttrat sig över propositionen och följdmotionerna i de delar som berör socialutskottets beredningsområde. I yttrandet anförts bl.a. följande:

Utskottet delar regeringens bedömning att det är viktigt att myndigheter och andra aktörer kan lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt.

Hälso- och sjukvård och socialtjänst är verksamheter som är särskilt skyddsvärda från integritetssynpunkt och vars förutsättningar i stor utsträckning bygger på ett förtroende mellan verksamheterna och de enskilda. Mot den bakgrunden ser utskottet positivt på att uppgifter som omfattas av viss hälso- och sjukvårdssekretess och socialtjänstsekretess föreslås undantas från den uppgiftsskyldighet som i övrigt föreslås gälla för bl.a. kommuner och regioner enligt den nya lagen. Utskottet bedömer även att regeringen gör en rimlig avvägning mellan integritetshänsyn och intresset av en effektiv brottsbekämpning när det gäller myndigheters, regioners och kommuners skyldigheter att lämna ut kontaktuppgifter till brottsbekämpande myndigheter och när det gäller de föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen som innebär ett utökat uppgiftslämnande från hälso- och sjukvården och socialtjänsten under vissa förutsättningar.

Med hänvisning till vad som nämnts ovan anser utskottet att justitieutskottet bör tillstyrka regeringens förslag i propositionen och avstyrka motionerna 2024/25:3284 (S) yrkandena 2 och 3, 2024/25:3291 (V), 2024/25:3295 (C) samt 2024/25:3293 (MP) yrkandena 1 och 3 i de delar som berör socialutskottets beredningsområde.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet har yttrat sig över propositionen och följdmotionerna i de delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde. I yttrandet anförts bl.a. följande:

Utskottet vill inledningsvis framhålla det exceptionella och allvarliga läget när det gäller brottsutvecklingen i Sverige. Utskottet är mot denna bakgrund positivt till regeringens förslag att införa en reglering som innebär att myndigheter och andra aktörer ska kunna lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt för att trycka tillbaka brottsligheten. Utskottet stöder således förslaget

att det i den nya lagen ska införas en skyldighet för statliga myndigheter, bl.a. Centrala studiestödsnämnden och Skolinspektionen, att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Utskottet vill när det gäller yrkandet om att det bör vara en frivillig möjlighet för myndigheter att på eget initiativ lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter särskilt framhålla att det finns ett stort behov av sådant utlämnande av uppgifter hos de brottsbekämpande myndigheterna. Informationen är svårtillgänglig för de brottsbekämpande myndigheterna eftersom de inte vet vilken information de ska begära ut. Utskottet instämmer därför med regeringen om att den föreslagna skyldigheten är nödvändig för att åstadkomma en ordning där uppgifter som är av betydelse för brottsbekämpningen också kommer de brottsbekämpande myndigheterna till del.

När det gäller yrkandena om att det bör vara en möjlighet för rektorer att på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten samt att skolan bör undantas från uppgiftsskyldigheten vill utskottet framhålla följande. Avsikten med förslaget är att rektorers skyldighet att lämna uppgifter på eget initiativ ska förenkla och effektivisera uppgiftslämnandet. En sådan skyldighet bör bidra till att de skolor som i dag inte lämnar ut så mycket information gör det i större utsträckning, vilket i sin tur bidrar till enhetlighet. Annan information om skolor som förvaras hos offentliga skolhuvudmän bör av samma skäl kunna lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner.

Om skolan kunde lämna ut uppgifter i större utsträckning till brottsbekämpningen skulle det kunna bidra både till att skolmiljön blir lugnare och tryggare och till att brottsligheten i stort minskar. Det skulle också kunna bidra till att de elever som har blivit utsatta för brott kan få ökat stöd och upprättelse och i förlängningen öka förtroendet mellan den elev som har utsatts för brott och den inblandade personalen.

Sammantaget anser utbildningsutskottet att justitieutskottet bör tillstyrka propositionen i berörda delar och avstyrka motionerna 2024/25:3284 (S) yrkande 1, 2024/25:3291 (V), 2024/25:3295 (C) samt 2024/25:3293 (MP) yrkandena 1 och 2.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan, i likhet med regeringen, konstatera att antalet grova våldsbrott i form av skjutningar och sprängningar har ökat. Sverige har en högre nivå av dödligt våld med skjutningar än många andra europeiska länder. Skjutningarna och sprängningarna har ofta en stark koppling till organiserad brottslighet. Den organiserade brottsligheten berör hela samhället och är en av rättssamhällets största utmaningar. Den drabbar både enskilda och olika samhällsinstitutioner och har en komplex struktur. Eftersom den präglas av föränderlighet är den också svår att bekämpa. Såsom framhålls av regeringen fortsätter även annan brottslighet att innebära allvarliga utmaningar. Exempelvis är förekomsten av våld mot kvinnor och barn oacceptabelt hög. Även vanligt förekommande mängdbrott medför otrygghet och betydande skada för enskilda, företag och samhället i stort.

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om att de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att utföra sina uppgifter på ett effektivt och framgångsrikt sätt är beroende av bistånd från övriga delar av staten och från samhället i övrigt i form av kommunerna, regionerna, näringslivet och enskilda. Ett av de viktigaste bidragen är information om t.ex. begångna brott, om misstänkta brottsupplägg och om individer med koppling till kriminalitet. Enligt utskottet är det viktigt att det finns rättsliga förutsättningar för att dela information som kan bidra till att förhindra att brott begås och att barn och unga involveras i kriminalitet. Som framgår ovan har riksdagen också tidigare riktat tillkännagivanden till regeringen bl.a. om att det bör införas en skyldighet att dela uppgifter med brottsbekämpande myndigheter när det behövs för att förebygga och bekämpa brott. Utskottet ser därför positivt på att regeringen nu har överlämnat lagförslag som innebär ökade förutsättningar för myndigheter och andra aktörer att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Regeringens beredning av lagstiftningsärendet har ifrågasatts av Lagrådet som bl.a. ansett att remisstiden varit för kort, även om den bristen inte ansågs vara av sådan karaktär att det fanns anledning för Lagrådet att motsätta sig förslaget i sin helhet. Utskottet ser inte att det finns skäl att vidta ytterligare beredningsåtgärder utan anser att det har ett tillräckligt underlag för att kunna ta ställning till förslaget.

Utskottet delar de bedömningar som görs i propositionen om behovet av att skapa bättre förutsättningar för myndigheter och andra aktörer att lämna information till de brottsbekämpande myndigheterna utan hinder av sekretess. Som regeringen anför kan ett ökat uppgiftslämnande bidra till effektivare redskap för att förebygga och bekämpa brott. När det gäller förslaget att införa en ny lag med uppgiftsskyldigheter som bryter sekretess och som gäller parallellt med bl.a. offentlighets- och sekretesslagen instämmer utskottet med vad regeringen anför om fördelarna med en särskild lag, såsom att uppgiftsskyldigheten kan ta sikte på specifika uppgifter och därmed bidra till att förenkla bedömningen för den som ska pröva ett utlämnande. Den risk för ökat integritetsintrång som förslagen kan medföra anser utskottet i likhet med regeringen är motiverad i förhållande till det samhällsintresse som brottsbekämpning utgör. Härutöver anser utskottet, i likhet med vad socialutskottet anför, att regeringen gör en rimlig avvägning mellan integritetshänsyn och intresset av en effektiv brottsbekämpning när det gäller föreslagna skyldigheter att lämna ut kontaktuppgifter till brottsbekämpande myndigheter och när det gäller de föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen som innebär ett utökat uppgiftslämnande från hälso- och sjukvården och socialtjänsten under vissa förutsättningar. Såväl socialutskottet som utbildningsutskottet tillstyrker den föreslagna lagstiftningen. Sammanfattningsvis ställer sig utskottet därmed bakom regeringens lagförslag och avstyrker förslaget om avslag på propositionen i motion 2024/25:3291 (V).

Vidare anser utskottet att förslaget i motion 2024/25:2965 (SD) yrkande 2 om att låta utreda möjligheten att ge polisen åtkomst till hälso- och sjukvårdsuppgifter när det finns uppgifter som gör att krigs- eller terroristbrott kan förebyggas eller förhindras får anses i huvudsak tillgodosett genom lagförslagen i ärendet. Motionen bör därför avslås.

Utskottet övergår nu till att behandla de motionsyrkanden i följdmotioner som innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som ansluter till lagförslagen.

När det gäller frågan om att den föreslagna skyldigheten att på eget initiativ lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter i stället bör formuleras som en möjlighet anser utskottet, i likhet med regeringen, att förslaget om att införa en uppgiftsskyldighet på eget initiativ är nödvändigt för att möta brottsutvecklingen och det allvarliga läge som Sverige befinner sig i. Som regeringen anför behöver regleringen inte leda till tillämpningsproblem, till att för många uppgifter lämnas ut eller till att förtroendet för sekretesskyddet hos myndigheterna skadas. En skyldighet att lämna uppgifter endast på begäran kan inte anses tillräcklig, bl.a. eftersom de brottsbekämpande myndigheterna inte alltid vet vilka relevanta uppgifter de andra myndigheterna förfogar över. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten är enligt utskottet av central betydelse för att relevanta uppgifter ska nå brottsbekämpningen. Därmed saknas det anledning för riksdagen att ta initiativ till några sådana åtgärder som motionärerna efterfrågar i motionerna 2024/25:3284 (S) yrkande 1, 2024/25:3293 (MP) yrkande 1 och 2024/25:3295 (C). Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Utskottet instämmer vidare i regeringens såväl som socialutskottets bedömning att undantag från uppgiftsskyldigheten enligt den nya lagen bör göras när det gäller uppgifter som omfattas av viss hälso- och sjukvårdssekretess och socialtjänstsekretess. Utskottet anser emellertid, i likhet med utbildningsutskottet, inte att motsvarande undantag bör införas för skolan och avstyrker därför motion 2024/25:3293 (MP) yrkande 2.

När det sedan gäller frågan om en utökad informationsdelning även från de brottsbekämpande myndigheterna till annan verksamhet instämmer utskottet i att det finns ett sådant behov. Som regeringen anför pågår det ett brett och intensivt arbete med att förbättra informationsutbytet, t.ex. genom Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter, som ska lämna sitt slutbetänkande under våren. I och med det arbete som pågår anser utskottet att det inte finns skäl att ta ett sådant initiativ som begärs i motion 2024/25:3284 (S) yrkande 2. Motionen bör därför avslås.

När det sedan gäller frågan om en utvärdering av den föreslagna lagstiftningen anser utskottet visserligen att det är viktigt att följa tillämpningen av de nya reglerna, men utskottet ser inte något behov av ett sådant tillkännagivande som föreslås i motion 2024/25:3284 (S) yrkande 3. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Utskottet är heller inte berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2024/25:3293 (MP) yrkande 3 om att det bör göras en samlad översyn av hur

lagförslagen inom det brottsbekämpande området påverkar den personliga integriteten, och avstyrker därför även det motionsyrkandet.

Avslutningsvis har utskottet inte något att invända mot regeringens redovisning av tillkännagivandena.

Reservationer

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (V)

av Gudrun Nordborg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3291 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) och

avslår proposition 2024/25:65 punkterna 1–24 och motion

2024/25:2965 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det finns redan i dag stora möjligheter för de brottsbekämpande myndigheterna att få del av såväl sekretessbelagda uppgifter som annan information t.ex. inom ramen för förundersökningar, men även i brottsförebyggande syfte. Ökad informationsdelning till brottsbekämpningen kan enligt min och mitt partis mening möjligen vara motiverad vid vissa grova brott. Men regeringens förslag innebär att ospecificerad information ska lämnas genom en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen. Det är helt i strid med min syn på behovet av integritetsskydd och även i strid med den hittills mer allmänt rådande uppfattningen om behovet av skydd för sekretessbelagda uppgifter.

Regeringen tar själv upp att det finns en risk för att förslaget innebär ett försämrat skydd för den personliga integriteten. Vidare menar regeringen att det inte kan uteslutas att det finns en risk för att förtroendet för de myndigheter som blir skyldiga att lämna ut uppgifter minskar och att detta skulle kunna medföra andra konsekvenser, t.ex. en minskad benägenhet att vända sig till dessa myndigheter. Jag anser att det är anmärkningsvärt att regeringen trots det lägger fram förslaget till riksdagen.

Dagens sekretessregler är visserligen komplicerade men, enligt min mening, ändå väl avvägda. Regeringens förslag om att införa en uppgiftsskyldighet i en särskild lag är vanskligt på många sätt. Som några remissinstanser och även Lagrådet påpekar är konsekvenserna svåra att överblicka.

När det gäller kontaktuppgifter håller jag med om vad som anförs i propositionen om att sådana bör kunna få efterfrågas för brottsbekämpande ändamål, i synnerhet vid allvarlig brottslighet. Det finns dock redan i dag vissa uppgiftsskyldigheter i förhållande till brottsbekämpningen som tar sikte på kontaktuppgifter. Eventuellt utökade möjligheter att lämna ut sådana uppgifter bör enligt min mening genomföras i befintlig lagstiftning och inte genom

uppgiftsskyldighet i en helt ny lag. Vidare krävs att ändamålet med utlämnningen av kontaktuppgifter prövas i förhållande till varje verksamhet som omfattas.

Regeringen föreslår vidare att det ska införas en skyldighet för statliga myndigheter, kommuner och regioner att även på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Jag anser att uppgiftsskyldigheten går längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet och att förslaget innebär en risk för ändamålsglidning när uppgifter ska börja behandlas för andra ändamål än vad som har varit avsett initialt. Det är även problematiskt att uppgiftsskyldigheten kan omfatta i princip vilken uppgift som helst. Det finns inget krav på att brottsligheten ska vara av ett visst allvar eller ens att uppgiften ska röra brottslighet. Skyldigheten omfattar vidare alla uppgifter hos en myndighet, och inte endast sådana som omfattas av sekretess. Behovet av ökad information bör enligt min mening kunna mötas inom ramen för det befintliga systemet, med en fortsatt tillämpning av generalklausulen i offentlighets- och sekretesslagen, sänkta trösklar för utlämnande på begäran och ökad samverkan. Regeringens förslag riskerar inte bara människors integritet; polisen riskerar dessutom att översvämmas av en stor mängd uppgifter av mer eller mindre väsentlig betydelse. Enligt min mening är det inte ett effektivt sätt att arbeta brottsförebyggande på.

Regeringen föreslår även att det i den nya lagen införs en skyldighet för skolan att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Jag anser att riskerna när det gäller förtroendet för verksamheterna och frågetecknen kring behovet av utökade rättsliga möjligheter för utlämnande är för stora. Utredningen har inte visat att en ökad informationsskyldighet för skolan kan förväntas ge sådana brottsförebyggande effekter att det uppväger riskerna med en minskad tillit. Utredningen har inte heller tillräckligt analyserat de konsekvenser förslagen kan få för personalens arbetsmiljö och arbetsbelastning. Dessutom finns det en stor risk att bestämmelserna blir kontraproduktiva på så sätt att barn i riskzon inte söker stöd alls eller söker stöd för sent, när problematiken är förvärrad. Jag anser att den skyldighet som redan finns för skolan att till socialtjänsten anmäla misstanke om att barn far illa är tillräcklig. Kravet på rektorerna kan dessutom ses som ett sätt att smyginföra anmälningsplikt eftersom lagförslagen kan innebära att uppgifter om papperslösa barn måste överlämnas. Att skolledare måste agera informatörer åt de brottsbekämpande myndigheterna är skadligt för tilliten mellan elever, föräldrar och skolan. Förslaget riskerar också att öka hot och våld mot rektorer.

Det är både bra och önskvärt att den lokala polisen har ett samarbete med skolorna i området för att t.ex. hämta in upplysningar på en mer generell nivå och bygga förtroende hos barn och ungdomar genom t.ex. skolbesök. Men att skolpersonal, på det sätt som regeringen nu föreslår, ska utföra uppgifter som ligger så långt ifrån skolans huvudsakliga uppdrag är både orimligt och kontraproduktivt. I stället för att lägga dessa uppgifter på skolan bör regeringen satsa mer resurser på både skolan och socialtjänsten så att verksamheterna får bättre möjligheter att arbeta brottsförebyggande.

När det gäller socialtjänsten och hälso- och sjukvården föreslår regeringen en uppgiftsskyldighet som inte är lika långtgående, vilket är positivt. Samtidigt anser jag att de möjligheter som i dag finns för polisen att få tillgång till uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården är tillräckliga. Både socialtjänsten och hälso- och sjukvården är verksamheter som bygger på ett förtroende hos klienter och patienter. Därför måste sekretessbrytande regler utformas med särskild respekt för denna situation för att inte riskera negativa konsekvenser.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att riksdagen bör avslå propositionen.

2. En möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ, punkt 2 (S)

av Teresa Carvalho (S), Annika Strandhäll (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S) och Mattias Vepsä (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 1,

bifaller delvis motion

2024/25:3295 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) och

avslår motion

2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Genom propositionen får myndigheter, kommuner, regioner och skolor nya skyldigheter att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna, dels på begäran, dels på eget initiativ. Lagen är formulerad som att uppgifterna ska lämnas om de ”behövs i den brottsbekämpande verksamheten”. När det gäller uppgifter som ska lämnas på begäran är det mindre komplicerat – de överlämnande myndigheterna och skolorna kan som huvudregel förlita sig på den brottsbekämpande myndighetens begäran. I situationen när uppgifter ska lämnas över på eget initiativ kan dock svårigheter uppstå. Formuleringen är vid och det finns en risk såväl för att myndigheter och skolor lämnar för lite uppgifter som för att de lämnar ut för mycket. Lagrådet har därför också avstyrkt förslaget i denna del. När det gäller de statliga myndigheterna anser vi att formuleringen och den lagtekniska lösningen fungerar. Dessa myndigheter får redan i dag anses ha, eller relativt enkelt kunna bygga upp, kompetens och kapacitet att på ett bra och effektivt sätt göra den aktuella

bedömningen liksom att upprätta fungerande relationer med de som ska ta emot uppgifterna. För rektorerna inom skolväsendet är emellertid situationen en annan. Här delar vi Lagrådets bedömning. Tidigare rättslig osäkerhet om möjligheten att överlämna uppgifter riskerar nu att ersättas av en ny osäkerhet kring om man som rektor har överlämnat tillräckligt. Även om viss ledning ges i propositionen kring hur bedömningen ska göras blir resultatet otillfredsställande. För den rektor som ska överväga utlämnande av många olika typer av uppgifter, som rör både elever, vårdnadshavare, anhöriga och andra, kommer utmaningen i sorteringen att bli stor och resurskrävande. Vi anser mot denna bakgrund att den skyldighet som regeringen föreslår vad gäller rektorer bör ersättas av en möjlighet. Regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

3. En möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ, punkt 2 (C)

av Ulrika Liljeberg (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3295 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) och

bifaller delvis motionerna

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 1 och

2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige befinner sig i ett allvarligt läge med en grov organiserad brottslighet på frammarsch. Det måste till kraftfulla åtgärder för att bekämpa detta. Eftersom den organiserade brottsligheten främst drivs av ekonomisk vinning står vi inför en stor uppgift när det gäller att strypa pengaflödet till dessa nätverk. Samtidigt krävs det effektiva insatser för att förhindra nyrekrytering av barn och unga.

Jag och mitt parti står bakom de historiskt stora resursförstärkningar till rättsväsendet som gjorts. Samverkan, samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter, både inom rättsväsendet och med övrig offentlig sektor, är helt avgörande för att bryta utvecklingen och bekämpa den allvarliga brottsligheten. För det behövs både skärpningar av nuvarande lagstiftning och i vissa fall helt ny lagstiftning. Detta behöver dock göras samtidigt som grundläggande fri- och rättigheter, offentlighet och sekretess hanteras på ett varsamt sätt. För att klara allt detta krävs tydlig, förutsägbar och robust lagstiftning.

Det är välkommet att brottsbekämpande myndigheter får möjlighet att begära in uppgifter från andra myndigheter. Det är helt nödvändigt för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Till detta kan läggas behovet av en ökad möjlighet att dela vissa uppgifter inom myndigheter. Vi ser i dag hur olika verksamhetsgrenar inom en och samma myndighet ibland är förhindrade att dela uppgifter med varandra, trots att det potentiellt skulle kunna innebära värdefulla möjligheter att motverka brottslighet.

Med detta sagt är det, som Lagrådet påpekar, problematiskt att vissa statliga myndigheter, kommuner och regioner samt rektorer inom skolväsendet ska vara skyldiga att ex officio, dvs. utan en föregående begäran, lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna om de bedömer att uppgiften behövs i den brottsbekämpande myndigheten. Det är kvalificerade bedömningar som behöver göras och som nu ska läggas på verksamheter som ofta saknar såväl kunskap som erfarenhet. Jag är av uppfattningen att statliga myndigheter har förmågan och resurserna att hantera den föreslagna lagstiftningen på ett sätt som landets 290 kommuner och 21 regioner och en stor mängd skolhuvudmän inte har. När det gäller skolan är det viktigt att den får vara en tillitsfull och trygg miljö. Med förslaget följer en risk att vissa barn och ungdomar undviker att komma till skolan eller inte längre vågar tala öppet med skolpersonal. Det är visserligen viktigt att tidigt fånga upp ungdomar som är på väg att hamna snett, men skolan har redan i dag anmälningsplikt till socialtjänsten. Att införa en plikt att också lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter, och för rektorerna specifikt till Polismyndigheten, är en helt annan sak.

Mot den bakgrunden anser jag att kommuner och regioner samt rektorer inom skolväsendet inte ska vara skyldiga att ex officio lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

4. En möjlighet att lämna uppgifter på eget initiativ, punkt 2 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1,

bifaller delvis motion

2024/25:3295 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) och

avslår motion

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Det finns i dag flera sekretessbrytande bestämmelser som gör att offentliga aktörer kan utbyta information och på så sätt bidra till att förebygga och bekämpa brott. Återkommande granskningar har däremot visat att informationsutbytet trots detta inte sker i önskad omfattning. En bidragande orsak till detta är att medarbetare inom bl.a. polisen, socialtjänsten och skolan upplever att regelverket är komplicerat och svårtillämpat. Det finns även kunskapsbrister kring hur lagstiftningen ska tillämpas.

Utifrån att offentliga tjänstemän redan i dag upplever problem med att tillämpa det gällande regelverket framstår det som mycket olämpligt att också ge statliga myndigheter, kommuner och regioner i uppgift att lämna uppgifter till brottsbekämpningen på eget initiativ. Det är uppenbart att offentliga verksamheter, som redan är hårt pressade, inte behöver fler arbetsuppgifter. Tvärtom behöver vi göra mer för att underlätta arbetet. En sådan åtgärd skulle kunna vara att öka kunskapen om dagens sekretesslagstiftning för att på så sätt öka informationsflödet till brottsbekämpningen. Det skulle exempelvis kunna ske genom nationell vägledning och större möjligheter till juridiskt stöd.

Att statliga myndigheter, kommuner och regioner ska lämna uppgifter på eget initiativ är problematiskt av flera skäl. Till att börja med är jag kritisk till att uppgiftsskyldigheten kombineras med en så låg tröskel för utlämnande. Att en uppgift ”kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten” försvårar inte bara uppgiftslämnarens bedömning, utan kan också innebära att brottsbekämpningen får ta emot en stor mängd information som saknar betydelse. Det finns därmed en betydande risk att regeringens förslag leder till ökad arbetsbelastning. En alltför långtgående skyldighet att lämna ut information kan dessutom skada tilliten till myndigheterna. Resultatet kan bli att syftet med bestämmelserna – att effektivisera brottsbekämpningen – inte uppnås. Även utredningen som ligger till grund för propositionen påpekar att en alltför offensiv förskjutning i uppgiftslämnandet till brottsbekämpning kan bli kontraproduktiv. Det bör även framhållas att Lagrådet avstyrker förslaget i denna del. Lagrådet ser flera betydande risker, men framför allt anses uppgiftsskyldigheten riskera att leda till onödiga integritetsintrång. Den kan därmed inte heller sägas vara proportionerlig i enlighet med regeringsformen. Förslaget innebär en betydande omställning av myndigheternas uppdrag. Det kan ifrågasättas om en så genomgripande och långtgående förändring verkligen är önskvärd och ändamålsenlig i förhållande till ett konkret behov. Enligt min mening bör förslaget om att lämna uppgifter på eget initiativ inte vara en skyldighet. Jag anser att förslaget snarare bör formuleras som en frivillig möjlighet för statliga myndigheter, kommuner och regioner att själva bedöma vilka uppgifter som eventuellt kan vara av intresse för brottsbekämpningen. Regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

5. Undantag från uppgiftsskyldigheten, punkt 3 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag ser det som särskilt problematiskt att skolan inte är undantagen uppgiftsskyldigheten, på samma sätt som socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Att skolan ska lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter på det sätt som föreslås riskerar att allvarligt skada skolans huvuduppgift. Skolans uppgift är inte att i första hand bidra till brottsbekämpningen utan att utbilda elever. Vi vet att en lyckad skolgång är en skyddsfaktor som förhindrar att barn och unga dras in i kriminalitet. Skolan har därmed en brottspreventiv verkan i sig. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten kommer att innebära ökade krav på dokumentation och administration för rektorer, lärare och annan skolpersonal. Det innebär en ökad arbetsbelastning, men också att tiden för huvuduppgiften blir mindre. Det är inte rimligt att skolan ska behöva omprioritera redan begränsade resurser från utbildningsstöd till brottsbekämpning. Det skulle ytterst drabba eleverna men också innebära svåra yrkesetiska avvägningar för lärare och rektorer. Förslaget är varken en effektiv eller en rättssäker modell för brottsbekämpning. Den bästa brottsbekämpningen är i stället att satsa på tidiga insatser för elever i riskgrupper. Skolan ska vara en trygg plats för elever och skolpersonal, även när en elevs livssituation kan vara mycket otrygg. Det är beklagligt att regeringen inte tagit hänsyn till vilka allvarliga konsekvenser det riskerar att få om elever som söker trygga vuxna att få stöd av, avstår från detta på grund av rädsla.

För att inte undergräva skolans uppgift anser jag därför att skolan bör undantas från den uppgiftslämnande plikten på samma sätt som socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

6. Informationsflöde från de brottsbekämpande myndigheterna, punkt 4 (S)

av Teresa Carvalho (S), Annika Strandhäll (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S) och Mattias Vepsä (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi ser i grunden positivt på förslag till lagstiftning som kan förväntas öka informationsflödet och stärka de brottsbekämpande myndigheterna – inte minst i kampen mot den organiserade brottsligheten. I direktiven till den utredning som ligger till grund för den aktuella propositionen framhölls behovet av ett informationsflöde också från de brottsbekämpande myndigheterna till andra delar i samhället, exempelvis kommunerna. Den senaste tiden har behovet av ett sådant informationsflöde understrukits när det framkommit hur kriminella haft möjlighet att driva HVB-hem utan kommunernas kännedom. Detta måste få ett stopp och polisen borde kunna dela relevant information med de kommuner som upphandlar, och alltså finansierar, dessa HVB-hem. Informationsdelning i den riktningen omfattas inte av regeringens proposition men är mycket angeläget.

Vi uppmanar därför regeringen att skyndsamt återkomma till riksdagen med en lagstiftning som ger brottsbekämpande myndigheter såväl möjlighet som skyldighet att ge kommunerna den information de behöver.

7. Utvärdering av lagstiftningen, punkt 5 (S)

av Teresa Carvalho (S), Annika Strandhäll (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S) och Mattias Vepsä (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

De förslag som lämnas i propositionen innebär en principiell förändring av uppgiftshanteringen hos statliga myndigheter och i kommuner, regioner och skolor. Som vid alla större reformer kan förändringarna innebära vissa risker. Bland remissinstanserna finns en oro för att förslaget ska minska förtroendet för t.ex. skolans personal när den får en skyldighet att lämna information till brottsbekämpande myndigheter. Det finns också farhågor om att den nya lagstiftningen kommer att leda till nya och mycket omfattande dokumentationskrav. Dessa farhågor bör tas på stort allvar eftersom det är viktigt att både poliser och lärare får tid att ägna sig åt sina arbetsuppgifter och inte fastnar i onödig administration.

Även om vi i grunden välkomnar förslagen i propositionen anser vi att det finns skäl att utvärdera vilka konsekvenser och effekter lagstiftningen får. Vi uppmanar därför regeringen att göra en sådan utvärdering under 2027, drygt ett och ett halvt år efter att lagstiftningen trätt i kraft.

8. En samlad översyn, punkt 6 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Det är givetvis angeläget att brott kan förebyggas och klaras upp och att brottsbekämpande myndigheter har goda verktyg för att utföra sina uppgifter. Samtidigt är det också viktigt att enskildas personliga integritet värnas och att graden av integritetsintrång inte överskrider vad som är godtagbart i ett fritt och demokratiskt samhälle. Under de senaste åren har det tillsatts och genomförts flera parallella lagstiftningsprojekt som handlat om att öka informationsflödet i olika avseenden. Förutom svårigheter att överblicka förslagens samlade konsekvenser för enskilda innebär mängden förslag att Lagrådet och berörda remissinstanser inte hinner eller kan analysera förslagen på det sätt som krävs för en tillfredsställande beredning. Det riskerar att leda till sämre kvalitet på såväl synpunkterna som lagstiftningen. Regeringens förslag i den aktuella propositionen medför att stora delar av det offentliga ska bidra till brottsbekämpningen genom uppgiftslämnande, vilket innebär att en stor mängd uppgifter om enskilda kan komma att överföras till de brotts-

bekämpande myndigheterna. Bland annat Lagrådet och Riksdagens ombudsmän (JO) anser att propositionens förslag utgör en stor principiell nyhet för svensk förvaltningstradition. JO ifrågasätter om en så genomgripande och långtgående förändring är önskvärd, bl.a. eftersom konsekvenserna av förslaget inte går att överblicka. Lagrådet såväl som flera remissinstanser framhåller komplexiteten i att ta fram sekretessbrytande bestämmelser och de intresseavvägningar det innebär.

Mot denna bakgrund framstår det som nödvändigt att det görs en samlad översyn av hur de många och omfattande lagförslagen inom det brottsbekämpande området påverkar den personliga integriteten. Jag uppmanar därför regeringen att återkomma med besked om hur och när en sådan översyn kommer att genomföras.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:65 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659).
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster.
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).
15. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar.
16. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.
17. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

18. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.
19. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.
20. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.
21. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.
22. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.
23. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt).
24. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

Följdmotionerna

2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 7 § andra stycket lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna bör formuleras som en möjlighet, i stället för en skyldighet, för rektorer att på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om informationsdelning för att bl.a. förhindra att kriminella kan driva HVB-hem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3291 av Gudrun Nordborg m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2024/25:65.

2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör vara en frivillig möjlighet för myndigheter, kommuner och regioner att på eget initiativ lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter snarare än en skyldighet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan bör undantas från den uppgiftslämnande plikten på samma sätt som socialtjänsten och hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad översyn och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3295 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestämmelserna i den nya lagen bör formuleras som en möjlighet, i stället för en skyldighet, för kommuner och regioner samt rektorer inom skolväsendet att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motion från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:2965 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge polisen åtkomst till hälso- och sjukvårdsuppgifter i de fall det kan handla om krigs- eller terrorbrott och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter, kommuner, regioner och vissa andra att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna i deras brottsbekämpande verksamhet.

2 § Med brottsbekämpande myndigheter avses i denna lag Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

3 § Med brottsbekämpande verksamhet avses i denna lag sådan verksamhet som en brottsbekämpande myndighet bedriver för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Uppgiftsskyldighet avseende kontaktuppgifter

4 § En myndighet ska på begäran lämna en fysisk persons kontaktuppgifter till en brottsbekämpande myndighet, om uppgifterna behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Med kontaktuppgift avses

1. bostadsadress,
2. telefonnummer eller e-postadress,
3. arbetsplats,
4. ombud eller företrädare,
5. användarnamn eller ip-adress, och
6. en uppgift som är jämförbar med någon av uppgifterna i 1–5.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller även för yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och för verksamhet som omfattas av 7 §. Skyldigheten gäller inte Försvarets radioanstalt.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter

5 § En statlig myndighet som anges i tredje stycket ska lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företrädare framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

De myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten enligt första stycket är

- Arbetsförmedlingen,
- Arbetsmiljöverket,
- Bolagsverket,
- Centrala studiestödsnämnden,
- Finansinspektionen,
- Fondtorgsnämnden,
- Försäkringskassan,
- Inspektionen för vård och omsorg,
- Kriminalvården,
- Kronofogdemyndigheten,
- Lantmäteriet,
- länsstyrelserna,
- Migrationsverket,
- Naturvårdsverket,
- Pensionsmyndigheten,
- Skatteverket,
- Statens skolinspektion,
- Tillväxtverket,
- Transportstyrelsen,
- Utbetalningsmyndigheten, och
- utlandsmyndigheterna.

Uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner

6 § En kommun eller en region ska lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företrädare framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Paragrafen gäller inte för uppgifter som avses i 7 §.

Uppgiftsskyldighet för skolan

7 § En rektor inom skolväsendet ska lämna en uppgift som finns i den verksamhet som rektorn ansvarar för, om den begärs av en brottsbekämpande myndighet och behövs i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företrädare framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som avses i första stycket ska också lämnas utan föregående begäran av en rektor inom skolväsendet till Polismyndigheten, om rektorn bedömer att uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om övervägande skäl talar mot att uppgiften lämnas ut.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller även en rektor vid en internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800). För öppen fritidsverksamhet som avses i 25 kap. skollagen och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller skyldigheten för den personal som huvudmannen utser.

Undantag för vissa uppgifter

8 § Uppgiftsskyldigheterna enligt 5–7 §§ gäller inte uppgifter som omfattas av

1. sekretess enligt någon av bestämmelserna i 24 kap. 8 §, 25 kap. 1–8 §§ eller 15 §, 26 kap. 1–6 §§ eller 40 kap. 2 eller 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), eller

2. tystnadsplikt enligt någon av bestämmelserna i 6 kap. 12–14 §§ eller 16 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet¹

dels att 7 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 7 § ska utgå,

dels att 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det närmast före 8 § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skyldighet att lämna uppgifter till vissa verksamheter inom Skatteverket

8 §²

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i *en sådan annan verksamhet hos Skatteverket som avses i 7 §* ska lämnas till den verksamheten.

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i *Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet eller verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige* ska lämnas till den verksamheten.

Medan det pågår en förundersökning avgör förundersökningsledaren om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna.

9 §³

En uppgift enligt 7 eller 8 § som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

En uppgift enligt 8 § som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2017:453 7 § 2020:376.

² Senaste lydelse 2020:376.

³ Senaste lydelse 2020:376.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument¹

dels att nuvarande 8 kap. 2 a § ska betecknas 8 kap. 2 b §,

dels att 8 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 a §

En svensk värdepapperscentral och ett kontoförande institut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

En svensk värdepapperscentral eller ett kontoförande institut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt första stycket ska lämnas.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2016:51 8 kap. 2 a § 2024:834.

4 §²

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 2 a § får besluta att värdepapperscentralen eller det kontoförande institutet samt värdepapperscentralens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 2 a § eller att det pågår en förundersökning, en utredning om självständigt förverkande, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 2 b § får besluta att värdepapperscentralen eller det kontoförande institutet samt värdepapperscentralens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 2 b § eller att det pågår en förundersökning, en utredning om självständigt förverkande, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott eller självständigt förverkande inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas endast om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

² Senaste lydelse 2024:834.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2024/25:43 Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i

- 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) – 8 kap. 2 b § lagen (1998:1479)
- om värdepapperscentraler och om värdepapperscentraler och
- kontoföring av finansiella instru- kontoföring av finansiella instru-
- ment, ment,
- 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella
- konglomerat,
- 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
- 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
- 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investerings-
- fonder,
- 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och
- värdepappersbolag,
- 16 kap. 37 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
- 1 kap. 7 § lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till
- EU:s förordning om gräsrotsfinansiering,
- 1 kap. 6 § lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till
- EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-
- produkt),
- 1 kap. 4 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av
- betalningar, och
- 1 kap. 5 § lagen (2024:000) med kompletterande bestämmelser till
- EU:s förordning om marknader för kryptotillgångar.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelandeförbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

5 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 10 § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

10 §¹

Av 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Av 10 kap. 21–23 §§ samma lag följer att sekretess även i vissa andra fall inte hindrar att uppgifter *som angår* misstanke om brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet.

Detsamma gäller enligt 10 kap. 19 § samma lag uppgifter som behövs för att förhindra ett förestående eller avbryta ett pågående brott som avses i den paragrafen. Av 10 kap. 18 a § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild som inte har fyllt tjuugoett år lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i brottsförebyggande syfte under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 b § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i syfte att förebygga terroristbrottslighet under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 c § samma lag framgår dessutom att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten i syfte att förebygga våld eller andra övergrepp mot en närstående under vissa angivna förutsättningar.

Från socialtjänsten ska utan hinder av sekretess lämnas

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna *för särskilt* fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten *eller* Skatteverket,

Av 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Av 10 kap. 21–23 §§ samma lag följer att sekretess även i vissa andra fall inte hindrar att uppgifter *om* misstanke om brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet.

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna *i ett enskilt* fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket *eller Tullverket*,

2. uppgifter som behövs i ett ärende hos Skatteverket om skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481), och

¹ Senaste lydelse 2024:85.

3. uppgifter om en studerande som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från högskoleutbildning eller polisprogrammet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹ dels att 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det närmast efter rubriken ”Uppgiftsskyldighet” ska införas en ny paragraf, 2 kap. 19 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

19 a §

Ett fondbolag och ett förvaringsinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

|Lydelse enligt prop. 2024/25:44

Föreslagen lydelse

13 kap.

1 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 1 kap. 4 § eller 7 kap. 1 §,

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563

2. hur ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla information om de uppgifter som avses i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

3. på vilket språk ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla funktionerna i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

4. på vilket språk ett fondföretag ska tillhandahålla information enligt 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 och 9 a § första stycket,

5. hur ett fondföretag ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföringen av andelar i företaget enligt 1 kap. 9 § första stycket 2,

6. hur medel för distanskommunikation får användas när ett fondföretag som har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar i företaget ska tillhandahålla kvarvarande andelsägare här i landet information enligt 1 kap. 9 a § första stycket,

7. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,

8. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8–10 §§,

9. på vilket språk underrättelsen enligt 2 kap. 15 c § första stycket ska skrivas,

10. hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna enligt 2 kap. 15 c § fjärde stycket,

11. vad ett fondbolag ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17 § första stycket 1 och 2 och tredje stycket, 17 c och 17 f §§,

12. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 2 kap. 17 g §,

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 20 § första stycket ska lämnas,

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 19 a § första stycket och 20 § första stycket ska lämnas,

14. vilken information som ska lämnas i underrättelsen till andelsägare enligt 4 kap. 9 a § och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas,

15. villkor som en andelsklass får vara förenad med enligt 4 kap. 10 § andra stycket 2 och under vilka förutsättningar en andelsklass får vara förenad med ett visst villkor,

16. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används,

17. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

18. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

19. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

20. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

21. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

22. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

23. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

24. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

25. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

26. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

27. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

28. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

29. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

30. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

31. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

32. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

33. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 16 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 10 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

10 b §

Ett kreditinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett kreditinstitut eller den som är verksam i den verksamheten får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Lydelse enligt prop. 2024/25:44

Föreslagen lydelse

16 kap.

1 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilken information ett kreditinstitut ska lämna till sina kunder eller till dem som institutet erbjuder sina tjänster,

2. hur uppgifter enligt 1 kap. 11 § ska lämnas,

2. hur uppgifter enligt 1 kap. 10 b § första stycket och 11 § ska lämnas,

3. de krav som ska gälla för deltagande i ledningen av ett kreditinstitut enligt 3 kap. 2 § första stycket 4 och 5 och 14 kap. 2 § andra stycket 1,
4. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 3 kap. 5–7 §§,
5. vilka åtgärder ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla de krav på soliditet och likviditet, riskhantering, genomlysning, system för hantering av uppgifter om insättare och deras insättningar, amortering, sundhet, att inte bidra till finansiella obalanser på kreditmarknaden samt riktlinjer och instruktioner som avses i 6 kap. 1, 2 och 2 b–5 §§,
6. erkännande av utländska krav enligt 6 kap. 3 d §,
7. innehållet i en återhämtningsplan enligt 6 a kap. 1 § och en koncernåterhämtningsplan enligt 6 a kap. 2 §, när planerna ska upprättas och hur ofta de ska uppdateras,
8. innehållet i en ansökan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 3 § första stycket,
9. vad det beslut som styrelsen i det stödgivande företaget fattar enligt 6 b kap. 8 § ska innehålla,
10. innehållet i en anmälan om givande av koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 11 §,
11. offentliggörandet av information enligt 6 b kap. 16 §,
12. vilka åtgärder ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla de krav på kreditprövning, dokumentation och beslutsunderlag som avses i 8 kap. 1–4 §§ i fråga om
 - krediter till andra än konsumenter, och
 - sådana krediter till konsumenter som är bostadskrediter,
13. tillhandahållande av tjänster till en jävskrets som avses i 8 kap. 5 och 6 §§,
14. kreditinstituts mångfaldspolicy vid tillsättandet av styrelse samt resurser för introduktion och utbildning av styrelseledamöter,
15. vilka begränsningar som gäller när ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag tar emot egna aktier eller aktier i sitt moderbolag som pant enligt 10 kap. 12 §,
16. vilka upplysningar ett kreditinstitut och sådana utländska kreditinstitut som inrättat filial i Sverige ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet,
17. vilka kreditinstitut som ska upprätta register som avses i 13 kap. 8 a §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid kreditinstitutet ska ge in registren för olika typer av avtal, och
18. sådana avgifter för tillsyn, ansökningar, anmälningar och underrättelser som avses i 13 kap. 16 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

dels att 9 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det närmast efter rubriken ”Uppgiftsskyldighet” ska införas en ny paragraf, 6 kap. 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

7 a §

Ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag och ett blandat finansiellt holdingföretag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

9 kap.**1 §¹**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur balansomslutningen och kapitalkraven ska beräknas enligt 2 kap. 2–4 §§,
 2. de närmare förutsättningarna för att tillämpa bestämmelsen i 3 kap. 4 §,
 3. hur kapitalbasen och kapitalkraven ska beräknas enligt 5 kap. 3–5 §§,
 4. hur riskkoncentrationer enligt 5 kap. 7 § ska värderas,
 5. hur interna transaktioner enligt 5 kap. 9 § ska värderas,
 6. innehållet, omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 5 kap. 10 §,
 7. sådana riskkoncentrationer och interna transaktioner som ska rapporteras enligt 5 kap. 11 § och fullgörandet av denna rapportering,
 8. kraven på system för riskhantering och rutiner för intern kontroll enligt 5 kap. 13 och 14 §§, och
 9. hur uppgifter enligt 6 kap. 8 § ska lämnas.
9. hur uppgifter enligt 6 kap. 7 a § första stycket och 8 § ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

¹ Senaste lydelse 2018:1792.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 1 kap. 17 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 11 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 b §

Ett värdepappersbolag, en börs och en central motpart ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett värdepappersbolag, en börs eller en central motpart eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

17 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur uppgifter enligt 12 § ska lämnas, 1. hur uppgifter enligt *11 b § första stycket och* 12 § ska lämnas,
2. vilka som är anmälningsskyldiga enligt 15 §, och
3. vad en förteckning enligt 16 § ska innehålla.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

¹ Senaste lydelse 2018:1793.

10 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 10 kap. 18 a–18 c, 21 och 22 a–24 §§, rubrikerna närmast före 10 kap. 18 a och 23 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 26 kap. 9 e §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förebyggande av brott

10 kap.

Förebyggande, förhindrande och upptäckande av brottslig verksamhet

18 a §¹

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjugooett år lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om

1. det på grund av *särskilda* omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet,

2. *uppgiften kan antas bidra till att förhindra det, och*

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjugooett år lämnas till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket, om

1. det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet, *och*

2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

18 b §²

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om

1. det på grund av *särskilda* omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå

a) brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), *eller*

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 2 § *andra stycket samt* 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå

1. brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666),

¹ Senaste lydelse 2020:575.

² Senaste lydelse 2022:678.

b) försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag,

2. uppgiften kan antas bidra till att förhindra det, och

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

2. försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag, eller

3. brott enligt 18 eller 19 kap. brottsbalken eller annat brott mot Sveriges säkerhet.

18 c §³

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten, om

1. det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år,

2. uppgiften kan antas bidra till att förhindra brottet, och

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

1. det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer, och

2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

21 §⁴

Sekretessen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket, 3, 4 och 6 §§ samt 33 kap. 2 och 4 a §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott som riktats mot någon som inte har fyllt arton år och det är fråga om brott som avses i

Sekretessen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket, 3, 4 och 6 §§ samt 33 kap. 2 och 4 a §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott

1. som riktats mot någon som inte har fyllt arton år, och

³ Senaste lydelse 2021:646.

⁴ Senaste lydelse 2022:916.

1. 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken, eller

2. lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.

2. som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor, eller försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott, om en sådan gärning är belagd med straff.

22 a §⁵

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket samt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om

1. ett begånget brott enligt någon av 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), eller

2. ett begånget försök eller en begången förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Misstankar om begångna brott i Utredning av begångna brott övrigt

23 §⁶

Om inte annat följer av 19–22 §§ får en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott och som är sekretessbelagd enligt 24 kap. 2 a eller 8 §, 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket eller 3–8 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket eller 2–6 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 eller 12 §, 33 kap. 2 eller 4 a §, 36 kap. 3 § eller 40 kap. 2 eller 5 § lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om misstanken angår

1. brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år,

2. försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, eller

Om inte annat följer av 19–22 §§ får en uppgift av betydelse för utredningen av ett begånget brott som är sekretessbelagd enligt 24 kap. 2 a eller 8 §, 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket eller 3–8 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket eller 2–6 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 eller 12 §, 33 kap. 2 eller 4 a §, 36 kap. 3 § eller 40 kap. 2 eller 5 § lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om utredningen angår

1. brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i sex månader eller mer, eller

2. försök, förberedelse eller stämpling till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer.

⁵ Senaste lydelse 2022:678.

⁶ Senaste lydelse 2022:1495.

3. försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168).

24 §⁷

Sekretess som följer av andra sekretessbestämmelser än dem som anges i 19–23 §§, 25 kap. 2 § första stycket och 26 kap. 1 a § första stycket hindrar inte att en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter.

Sekretess som följer av andra sekretessbestämmelser än dem som anges i 19–23 §§, 25 kap. 2 § första stycket och 26 kap. 1 a § första stycket hindrar inte att en uppgift av betydelse för utredningen av ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse ingår i straffskalan för brottet.

26 kap.

9 e §

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift som rör en enskild till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket i syfte att den mottagande myndigheten ska kunna förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar brott med fängelse i straffskalan.

Sekretessen hindrar inte heller att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift som rör misstanke om ett brott som har begåtts inom myndighetens verksamhet till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.

En uppgift får inte lämnas enligt första eller andra stycket om det med hänsyn till planerade eller

⁷ Senaste lydelse 2022:916.

*pågående insatser för den enskilde
eller av andra särskilda skäl är
olämpligt att uppgiften lämnas ut.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

11 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

15 §¹

Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut sådana uppgifter som

1. gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett *särskilt* fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket,

1. gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett *enskilt* fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket *eller Tullverket*,

2. begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för personskydd för

a) statschefen, tronföljaren, en annan medlem av kungahuset, en talman, en riksdagsledamot, statsministern, ett statsråd, en statssekreterare eller kabinettssekreteraren,

b) en person vars personskydd Säkerhetspolisen ansvarar för i samband med statsbesök och liknande händelser, eller

c) en person som Säkerhetspolisen i ett enskilt fall har beslutat om personskydd för,

3. *begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott enligt 18 eller 19 kap. brottsbalken eller annat brott mot Sveriges säkerhet,*

3. behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

4. behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

4. Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

5. Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

5. behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning eller polisprogrammet, eller

6. behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning eller polisprogrammet, eller

6. behövs för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort

7. behövs för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort

¹ Senaste lydelse 2020:1052.

eller taxiförarlegitimation enligt eller taxiförarlegitimation enligt Prop. 2024/25:65
taxitrafiklagen (2012:211). taxitrafiklagen (2012:211).

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:751) om betaltjänster
dels att rubriken närmast före 3 kap. 14 § ska utgå,
dels att 3 kap. 29 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 13 a §, och närmast före 3 kap. 13 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Uppgiftsskyldighet

13 a §

Betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

29 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av kapitalkrav enligt 2 § första stycket,
2. hur betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska hantera medel enligt 6 §,

¹ Senaste lydelse 2018:1794.

3. hur betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska hantera de medel för genomförandet av betalningstransaktioner som avses i 7 § andra stycket och hur stor andel av medlen hos betalningsinstitut eller registrerade betaltjänstleverantörer som omfattas av skyddskraven enligt 7 § tredje stycket,

4. vilka uppgifter som ska anses relevanta enligt 8 §,

5. hur uppgifter enligt 14 § ska lämnas, och 5. hur uppgifter enligt 13 a § första stycket och 14 § ska lämnas, och

6. vad ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör ska iaktta och vilka krav betalningsinstitutet eller den registrerade betaltjänstleverantören ska uppfylla vid uppdragsavtal enligt 28 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

13 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 29 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det införs en ny paragraf, 29 kap. 19 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

1 §¹

I detta kapitel finns bestämmelser om

- bosättning (2–5 §§),
- hemkommun och hemregion (6 §),
- utlandssvenska elever (7 §),
- personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning (8 §),
- kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (9 §),
- handläggning (10 och 11 §§),
- talerätt (12 §),
- samverkan och anmälan till socialnämnden (13 §),
- tystnadsplikt (14 §),
- International Baccalaureate (17 §),
- överlämnande av betygshandlingar (18 §),
- informationsskyldighet (19 §),
- uppgiftsskyldighet (19 a §), – uppgiftsskyldighet (19 a och 19 b §§), och
- övriga bemyndiganden (20–29 §§).

19 b §

I lagen (2024:000) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna finns bestämmelser om skyldighet att i vissa fall lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

¹ Senaste lydelse 2019:947.

14 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)¹ dels att 19 kap. 104 § ska ha följande lydelse, dels att det närmast efter rubriken ”Uppgiftsskyldighet” ska införas en ny paragraf, 19 kap. 45 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

45 a §

Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 45 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i första stycket eller den som är verksam i ett sådant företag får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

104 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 16–22 §§,
2. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas när kraven är likvärdiga enligt 30 §,

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 19 kap. 46 § 2015:700.

² Senaste lydelse 2018:1795.

3. innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 33 §,
4. innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt 35 § andra stycket,
5. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 37 och 49 §§,
6. företagstyrningssystem inom en grupp enligt 42 §,
7. innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 43 §,
8. hur uppgifter enligt 46 § ska lämnas, och
8. hur uppgifter enligt 45 a § första stycket och 46 § ska lämnas, och
9. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 71 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:755) om elektroniska pengar
dels att rubriken närmast före 3 kap. 14 § ska utgå,
dels att 5 kap. 27 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 13 a §, och närmast före 3 kap. 13 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Uppgiftsskyldighet

13 a §

Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

5 kap.**27 §¹**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av genomsnittligt utestående skulder enligt 2 kap. 3 § 5,
2. vad som utgör tillräckliga styr- och kontrollformer vid prövning av en ansökan enligt 2 kap. 6 § första stycket 2 a,
3. beräkningen av kapitalkrav enligt 3 kap. 2 § första stycket,
4. hur institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska hantera medel enligt 3 kap. 6 §,
5. hur institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska hantera medel enligt 3 kap. 7 § andra stycket som tagits emot i utbyte mot utgivna elektroniska pengar och andra medel som tagits emot för genomförandet av betalningstransaktioner och hur stor andel av medlen hos instituten eller utgivarna som omfattas av skyddskraven enligt 3 kap. 7 § tredje och fjärde styckena,
6. vilka uppgifter som ska ges till Finansinspektionen enligt 3 kap. 8 §,
7. vilka uppgifter som ska anses relevanta enligt 3 kap. 9 §,
8. hur uppgifter enligt 3 kap. 14 § 8. hur uppgifter enligt 3 kap. ska lämnas, *13 a § första stycket och 14 § ska lämnas,*
9. vad institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska iaktta och vilka krav institutet eller utgivaren ska uppfylla vid uppdragsavtal enligt 3 kap. 29 §,
10. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § och när upplysningarna ska lämnas, och
11. sådana avgifter som avses i 7 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

¹ Senaste lydelse 2018:1796.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

dels att 15 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det närmast efter rubriken ”Uppgiftsskyldighet” ska införas en ny paragraf, 8 kap. 24 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

24 a §

En AIF-förvaltare och ett förvaringsinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

En AIF-förvaltare eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

15 kap.**2 §¹**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 3 § andra stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas, 13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

¹ Senaste lydelse 2022:196.

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iakttas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

17 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

dels att rubriken närmast före 6 kap. 11 § ska utgå,

dels att 10 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 kap. 10 a §, och närmast före 6 kap. 10 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

Uppgiftsskyldighet

10 a §

Ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag och ett värdepappersinriktat holdingföretag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett värdepappersinriktat holdingföretag eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

10 kap.**2 §¹**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka krav som ska ställas på den som ska ingå i ledningen i
a) ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 3 kap. 5 §, eller

b) ett värdepappersinriktat holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 3 a kap. 2 §,

2. vid vilken tidpunkt, på vilken plats och med vilka intervall

a) kreditinstitut ska offentliggöra sådan information som anges i artiklarna 431–455 i tillsynsförordningen, och

b) värdepappersbolag ska offentliggöra sådan information som anges i artikel 46 i värdepappersbolagsförordningen,

3. vilken information moderföretag ska offentliggöra enligt 6 kap. 2 §,

4. när kapitalbaskraven i tillsynsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012 inte ska anses täcka en risk och hur nivån på ett särskilt kapitalbaskrav enligt 2 kap. för att täcka en sådan risk ska fastställas,

5. de omständigheter som ska beaktas, dels vid prövningen enligt 2 kap. 2 § av om ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag ska uppfylla ett särskilt likviditetskrav, dels vid fastställandet av en lämplig nivå för ett sådant särskilt likviditetskrav i samband med en översyn och utvärdering av företaget, och

6. hur uppgifter enligt 6 kap. 11 § ska lämnas.

6. hur uppgifter enligt 6 kap. 10 a § första stycket och 11 § ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

¹ Senaste lydelse 2021:481.

18 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning ska införas en ny paragraf, 2 kap. 5 §, och närmast före 2 kap. 5 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Möjlighet för enskilda att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter

5 §

Enskilda får behandla personuppgifter för att lämna uppgifter som har begärts av Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

19 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

dels att rubriken närmast före 16 kap. 37 § ska utgå,

dels att 16 kap. 41 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 16 kap. 36 a §, och närmast före 16 kap. 36 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

Uppgiftsskyldighet

36 a §

Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 36 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i första stycket eller den som är verksam i ett sådant företag får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

41 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur och när den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 15–17, 20 och 22 §§,

2. innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 18 §,

3. innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt 21 § andra stycket,

4. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 23, 27 och 33 §§,

5. företagsstyrningssystem inom en grupp enligt 29 §,

6. innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 31 §, och

7. hur uppgifter enligt 37 § ska lämnas. 7. hur uppgifter enligt 36 a § första stycket och 37 § ska lämnas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur och när ett företag ska lämna upplysningar enligt 23, 27 och 33 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

¹ Senaste lydelse 2020:402.

20 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering närmast efter rubriken ”Uppgiftsskyldighet” ska införas en ny paragraf, 1 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 a §

En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller den som är verksam i en sådan verksamhet får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt första stycket ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

21 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:200

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iakttä för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 8 § tredje stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas, 13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iakttagas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, 28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt och

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

22 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:201

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas, 13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iakttagas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, 28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt och

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

23 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)

dels att 1 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det närmast efter rubriken ”Uppgiftsskyldighet” ska införas en ny paragraf, 1 kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 a §

Ett PEPP-sparinstitut, en PEPP-distributör och ett förvaringsinstitut som avses i 5 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett PEPP-sparinstitut, en PEPP-distributör och ett förvaringsinstitut som avses i 5 § eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *kraven för bedömning av kunskap och kompetens enligt artikel 34.6 i EU-förordningen*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. *hur uppgifter enligt 5 a § första stycket ska lämnas, och*

2. *kraven för bedömning av kunskap och kompetens enligt artikel 34.6 i EU-förordningen.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

24 Förslag till lag om ändring i lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar

dels att 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det närmast efter rubriken ”Uppgiftsskyldighet” ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 a §

Ett clearingbolag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till bolaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett clearingbolag eller den som är verksam i den verksamheten får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

7 kap.

1 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,

2. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,

1. hur uppgifter enligt 1 kap. 3 a § första stycket ska lämnas,

2. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,

3. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,

3. vilka uppgifter ett clearing-bolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och

4. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

4. vilka uppgifter ett clearing-bolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och

5. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

BILAGA 3

Socialutskottets yttrande 2024/25:SoU5y

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Till justitieutskottet

Justitieutskottet har beslutat att ge socialutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2024/25:65 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen och följdmotionerna till propositionen i de delar som berör socialutskottets beredningsområde.

Socialutskottet har beslutat att yttra sig över propositionen och kommittémotionerna 2024/25:3284 (S) yrkandena 2 och 3, 2024/25:3291 (V), 2024/25:3295 (C) samt 2024/25:3293 (MP) yrkandena 1 och 3.

Utifrån de utgångspunkter som socialutskottet har att beakta anser utskottet att justitieutskottet bör tillstyrka propositionen och avstyrka motionsyrkandena.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Propositionen

Regeringen föreslår att det ska införas en ny lag som ger ett antal statliga myndigheter samt kommuner, regioner och skolor en skyldighet att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter. Regeringen föreslår också ändringar i bl.a. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som innebär en utökad möjlighet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att lämna uppgifter till brottsbekämpningen.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om informationsdelning för att bl.a. förhindra att kriminella kan driva HVB-hem. Motionärerna anser att de brottsbekämpande myndigheterna bör kunna lämna information till andra verksamheter som behöver informationen i sin verksamhet, t.ex. till kommuner för att hindra kriminella från att driva HVB-hem. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om en utvärdering av lagstiftningen.

I kommittémotion 2024/25:3291 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) föreslås att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anser att förslagen i propositionen är för långtgående och oproportionerliga samt kommer att leda till tillämpningssvårigheter. När det gäller förslaget om ändringar i offentlighets- och sekretesslagen för ett utökat uppgiftslämnande inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården anser motionärerna att de befintliga möjligheterna för polisen att få tillgång till nödvändiga uppgifter är tillräckliga.

I kommittémotion 2024/25:3295 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslås ett tillkännagivande om att bestämmelserna i den nya lagen bör formuleras som en möjlighet, i stället för en skyldighet, för kommuner och regioner samt rektorer inom skolväsendet att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

I kommittémotion 2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att det bör vara en frivillig möjlighet för myndigheter, kommuner och regioner att på eget initiativ lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter snarare än en skyldighet. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om en samlad översyn av hur lagförslagen inom det brottsbekämpande området påverkar den personliga integriteten.

Utskottets ställningstagande

Antalet grova våldsbrott i form av skjutningar och sprängningar har, som regeringen redogör för i propositionen, ökat. Sverige har en högre nivå av dödligt våld med skjutvapen än många andra europeiska länder. Skjutningarna och sprängningarna har en stark koppling till organiserad brottslighet. Det har även brott som t.ex. narkotikabrott, bedrägerier, utpressning och smuggling. I vissa fall kan även våldsbejakande extremism och terroristbrott kopplas till den organiserade brottsligheten. Den organiserade brottsligheten drabbar både enskilda och olika samhällsinstitutioner och är en av rättssamhällets största utmaningar. Utskottet delar regeringens bedömning att det är viktigt att myndigheter och andra aktörer kan lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt.

Hälso- och sjukvård och socialtjänst är verksamheter som är särskilt skyddsvärda från integritetssynpunkt och vars förutsättningar i stor utsträckning bygger på ett förtroende mellan verksamheterna och de enskilda. Mot den bakgrunden ser utskottet positivt på att uppgifter som omfattas av viss hälso- och sjukvårdssekretess och socialtjänstsekretess föreslås undantas från den uppgiftsskyldighet som i övrigt föreslås gälla för bl.a. kommuner och regioner enligt den nya lagen. Utskottet bedömer även att regeringen gör en rimlig avvägning mellan integritetshänsyn och intresset av en effektiv brottsbekämpning när det gäller myndigheters, regioners och kommuners skyldigheter att lämna ut kontaktuppgifter till brottsbekämpande myndigheter och när det gäller de föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen som innebär ett utökat uppgiftslämnande från hälso- och sjukvården och socialtjänsten under vissa förutsättningar.

Med hänvisning till vad som nämnts ovan anser utskottet att justitieutskottet bör tillstyrka regeringens förslag i propositionen och avstyrka motionerna 2024/25:3284 (S) yrkandena 2 och 3, 2024/25:3291 (V), 2024/25:3295 (C) samt 2024/25:3293 (MP) yrkandena 1 och 3 i de delar som berör socialutskottets beredningsområde.

Stockholm den 30 januari 2025

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Carita Boulwén (SD), Mikael Dahlqvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Malin Höglund (M), Christofer Bergenblock (C), Mona Olin (SD), Ulrika Westerlund (MP), Lina Nordquist (L), Karin Sundin (S), Thomas Ragnarsson (M), Dzenan Cisija (S) och Maj Karlsson (V).

Avvikande meningar

1. Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (S)

Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Karin Sundin (S) och Dzenan Cisiya (S) anför:

Vi anser att det i grunden är positivt att regeringen lämnar förslag till lagstiftning som kan förväntas öka informationsflödet och stärka de brottsbekämpande myndigheternas arbete – inte minst i kampen mot den organiserade brottsligheten. Enligt vår uppfattning är det dock viktigt att de brottsbekämpande myndigheterna i sin tur kan dela information till andra verksamheter som behöver den, t.ex. kunna ge information till en kommun som behöver den vid en upphandling för att kunna hindra kriminella från att driva HVB-hem. Vi uppmanar därför regeringen att skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som ger brottsbekämpande myndigheter såväl möjlighet som skyldighet att ge kommunerna den information de behöver.

Mot bakgrund av att förslagen i propositionen innebär en principiell förändring av uppgiftshanteringen hos statliga myndigheter, kommuner, regioner och skolor anser vi vidare att regeringen 2027 bör utvärdera vilka konsekvenser och effekter lagstiftningen får.

Därmed anser vi att justitieutskottet bör tillstyrka motion 2024/25:3284 (S) yrkandena 2 och 3.

2. Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (V)

Maj Karlsson (V) anför:

Inledningsvis vill jag understryka att socialtjänsten och hälso- och sjukvården är verksamheter som bygger på ett förtroende mellan verksamheterna och klienter och patienter. Därför måste sekretessbrytande regler utformas med en särskild respekt för denna situation för att inte riskera negativa konsekvenser.

Regeringens förslag har mött kritik från såväl Lagrådet som flera remissinstanser. Kammarrätten i Göteborg har bl.a. lyft fram att systematiken med en ny lag som ska tillämpas parallellt med offentlighets- och sekretesslagen riskerar att leda till tillämpningssvårigheter. Riksdagens ombudsmän (JO) avstyrker förslaget om den nya lagen om uppgiftsskyldighet, bl.a. med hänsyn till att uppgiftsskyldigheten i princip kan omfatta vilken uppgift som helst. Det finns inget krav på att brottsligheten ska vara av ett visst allvar eller ens att uppgiften ska röra brottslighet. JO menar även att de brottsbekämpande myndigheterna kan få information som är värdefull för att uppmärksamma nya mönster som kan vara en indikation på ett brottsligt syfte eller upplägg på ett mindre ingripande sätt, t.ex. genom att en berörd myndighet på ett generellt plan beskriver sina iakttagelser, utan att uppgifter

om enskilda lämnas ut. Sveriges advokatsamfund och flera andra remissinstanser anser att förslaget är för långtgående och att det inte är klarlagt att samhällets intressen står i rimlig proportion till de omfattande inskränkningar i den enskildes rätt som förslaget innebär. Jag instämmer i remissinstansernas kritik.

Vidare anser jag att dagens sekretessregler är väl avvägda. En ökad informationsdelning kan möjligen vara motiverad vid vissa grova brott, men eventuella ändringar bör i så fall göras i offentlighets- och sekretesslagen så att dagens systematik i lagstiftningen inte går förlorad.

Jag vill också, när det gäller förslaget om att lämna ut kontaktuppgifter, peka på att det är nödvändigt att ändamålet med utlämningen av kontaktuppgifter prövas i förhållande till varje verksamhet som omfattas. Socialtjänsten och hälso- och sjukvården är som sagt verksamheter som bygger på ett förtroende från klienter och patienter. Sådan verksamhet kan särskilt skadas av att känsliga uppgifter lämnas ut.

När det gäller förslaget om ett utökat uppgiftslämnande från socialtjänsten och hälso- och sjukvården genom ändringar i befintlig lagstiftning anser jag att det redan i dag finns tillräckliga möjligheter för polisen att få information om brott från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Flera remissinstanser, bl.a. Barnombudsmannen, Sveriges advokatsamfund, Vårdförbundet och ett antal kommuner, anser att förslagen riskerar att påverka förtroendet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården negativt.

Enligt min mening bör alltså justitieutskottet med bifall till motion 2024/25:3291 (V) avstyrka propositionen.

3. Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (C)

Christofer Bergenblock (C) anför:

Jag delar regeringens bedömning att samverkan, samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter är avgörande för att bekämpa den allvarliga brottslighet som i dag finns i Sverige. Jag ser därför positivt på att de brottsbekämpande myndigheterna ska få möjlighet att begära in uppgifter från andra myndigheter. Det är nödvändigt för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt.

Däremot ställer jag mig negativ till att bl.a. kommuner och regioner ska vara skyldiga att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna om de bedömer att uppgifterna behövs i den brottsbekämpande myndigheten. Statliga myndigheter kan ha förmåga och resurser att göra sådana bedömningar, men t.ex. kommuner och regioner saknar ofta kunskap och erfarenhet av att göra denna typ av bedömningar. Med hänsyn till det anser jag att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om att bestämmelserna i den nya lagen bör formuleras som en möjlighet, i stället för en skyldighet, för bl.a. kommuner och regioner att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Därmed anser jag att justitieutskottet bör tillstyrka motion 2024/25:3295 (C).

4. Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (MP)

Ulrika Westerlund (MP) anför:

Det är viktigt att myndigheter, kommuner och andra aktörer kan dela uppgifter med varandra för att kunna fullgöra sina uppdrag på ett effektivt sätt. I likhet med Lagrådet och flera remissinstanser ifrågasätter jag dock förslaget om att myndigheter, kommuner och regioner ska lämna uppgifter på eget initiativ till brottsbekämpande myndigheter. Förslaget framstår varken som proportionerligt, ändamålsenligt eller effektivt. Jag delar Lagrådets farhåga att uppgiftsskyldigheten riskerar att leda till onödiga integritetsintrång. Jag är också kritisk till att uppgiftsskyldigheten kombineras med en så låg tröskel för utlämnande av ändamåls- och effektivitetshänsyn. Att en uppgift kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten försvårar inte bara uppgiftslämnarens bedömning utan kan också innebära att brottsbekämpningen får ta emot en stor mängd information som saknar betydelse. En alltför långtgående skyldighet att lämna ut information kan dessutom skada tilliten till bl.a. socialtjänsten, vilket skulle försämra möjligheterna att fånga upp barn och ungdomar på väg in i kriminalitet. Enligt min mening bör regeringen säkerställa att det ska vara en möjlighet för myndigheter, kommuner och regioner att lämna uppgifter på eget initiativ i stället för en skyldighet. På så sätt får berörda aktörer ett större utrymme att själva bedöma vilka uppgifter som eventuellt kan vara av intresse för brottsbekämpningen.

Lagrådet anser att förslagen i propositionen utgör en stor principiell nyhet för svensk förvaltningstradition och Riksdagens ombudsmän (JO) ifrågasätter om en så genomgripande och långtgående förändring är önskvärd, bl.a. eftersom konsekvenserna av förslaget inte går att överblicka. Mot den bakgrunden anser jag att regeringen bör göra en samlad översyn av hur de många och omfattande lagförslagen inom det brottsbekämpande området påverkar den personliga integriteten.

Därmed anser jag att justitieutskottet bör tillstyrka motion 2024/25:3293 (MP) yrkandena 1 och 3.

BILAGA 4

Utbildningsutskottets yttrande 2024/25:UbU4y

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Till justitieutskottet

Justitieutskottet har gett utbildningsutskottet tillfälle att senast den 30 januari 2025 yttra sig över regeringens proposition Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (prop. 2024/25:65) och de följdmotioner som väckts med anledning av propositionen i de delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde.

Utbildningsutskottet bereder ärenden om skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet, högre utbildning, forskning och rymdfrågor samt studiestöd.

Utbildningsutskottet har beslutat att yttra sig över propositionen och begränsar sitt yttrande till de delar som rör utskottets beredningsområde.

Utbildningsutskottet föreslår att justitieutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionsyrkandena.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Propositionen

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen anför att brottsutvecklingen i Sverige är exceptionell och läget är allvarligt. För att trycka tillbaka brottsligheten krävs att myndigheter och andra aktörer kan lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Dagens sekretessreglering är dock utformad på ett sätt som hindrar ett sådant uppgiftslämnande. Regeringen föreslår därför att det ska införas en ny lag som ger ett antal statliga myndigheter, bl.a. Centrala studiestödsnämnden och Statens skolinspektion (Skolinspektionen), samt kommuner, regioner och skolor en skyldighet att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter. Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Den nya lagen ska innehålla en uppgiftsskyldighet för statliga myndigheter

Regeringen föreslår i propositionen att det i den nya lagen ska införas en skyldighet för statliga myndigheter att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

En statlig myndighet som omfattas av uppgiftsskyldigheten ska lämna ut en uppgift som behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

Regeringen föreslår att de statliga myndigheter som ska omfattas av skyldigheten att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter enligt den nya lagen bl.a. ska vara Centrala studiestödsnämnden och Skolinspektionen.

Regeringen framhåller att en orsak till att utlämnande inte sker, även om förutsättningar för det skulle finnas, är att den utlämnande myndigheten inte vet vilken information de brottsbekämpande myndigheterna behöver. I de fall det är tydligt att ett brott har begåtts brukar information enligt utredningens kartläggning i de allra flesta fall lämnas över till den myndighet som ska ingripa mot brottet. Undantag finns dock, särskilt i verksamheter som förfogar över uppgifter som skyddas av stark sekretess. I dessa situationer krävs det ofta att brottet är av allvarligare slag för att uppgifter om det ska kunna lämnas ut. Därutöver finns det många situationer som uppfattas som mer svårbedömda, vilket i sig kan innebära att information inte lämnas ut. Det kan handla om att en viss person förekommer i ovanligt många olika sammanhang, om att det görs registreringar eller ansökningar som framstår som ologiska eller om andra avvikande beteenden. Det som kännetecknar den kategorin av

svårbedömda situationer är att det inte finns någon konkret misstanke om brott. Det finns naturligtvis också en mängd situationer där det handlar om indikationer på vissa brottsupplägg, utan att det för den sakens skull kan sägas handla om en konkret brottsmisstanke.

De brottsbekämpande myndigheterna har påpekat för utredningen att det är bl.a. ovannämnda slags information som behövs. Den typen av information kan vara av avgörande betydelse för att upptäcka brottslig verksamhet och tidigt identifiera nya brottsupplägg. Samtidigt är den informationen svår-tillgänglig för de brottsbekämpande myndigheterna, dels eftersom sakkunskapen och överblicken ofta finns hos den utlämnande myndigheten, dels eftersom de brottsbekämpande myndigheterna inte vet vilken information de ska begära ut. Det finns från de brottsbekämpande myndigheternas sida alltså ett stort behov av ett ökat utlämnande av uppgifter på informations-innehavarens eget initiativ.

Den föreslagna skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ är enligt regeringens mening nödvändig för att åstadkomma en ordning där uppgifter som är av betydelse för brottsbekämpningen också kommer de brottsbekämpande myndigheterna till del. En skyldighet att lämna uppgifter bara på begäran är inte tillräcklig, bl.a. eftersom de brottsbekämpande myndigheterna inte alltid vet vilka relevanta uppgifter de andra myndigheterna förfogar över. Regeringen anser därmed, till skillnad från Lagrådet, att det även bör införas en skyldighet för vissa statliga myndigheter att lämna ut uppgifter utan föregående begäran. Uppgiftsskyldigheten är av central betydelse för att relevanta uppgifter ska nå brottsbekämpningen, och regeringen menar att regleringen inte behöver leda till tillämpningsproblem, till att för många uppgifter lämnas ut eller till att förtroendet för sekretessskyddet hos myndigheterna skadas.

En uppgiftsskyldighet för skolan

Den nya lagen ska innehålla en uppgiftsskyldighet för skolan

Regeringen föreslår att det i den nya lagen ska införas en skyldighet för skolan att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. En upplysning om att det i den nya lagen finns bestämmelser om skyldigheter att i vissa fall lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter ska föras in i skollagen (2010:800).

Av propositionen framgår att det behövs lagändringar för att åstadkomma det uppgiftslämnande som krävs. Många uppgifter som finns inom skolan, och som de brottsbekämpande myndigheterna efterfrågar, omfattas inte av sekretess eller tystnadsplikt och kan därför lämnas till brottsbekämpningen om de begärs ut. Skolor med offentlig huvudman är skyldiga att på begäran lämna ut sådana uppgifter med stöd av 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, om det inte hindrar arbetets behöriga gång. Det finns dock inte någon motsvarande skyldighet för skolor med enskild

huvudman att på begäran lämna ut uppgifter som inte omfattas av tystnadsplikt.

Syftet med förslaget är bl.a. att skapa bättre förutsättningar för skolan att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Detta bör i förlängningen bidra till en bättre arbetsmiljö genom att det kan skapa ökad trygghet och säkerhet i skolan. Det bör även beaktas att skolor redan med stöd av dagens reglering kan lämna ut vissa uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Ett tydligare regelverk för uppgiftslämnandet bör kunna skapa ökad förståelse bland elever och föräldrar för att utlämnande också sker. Det bör därför genomföras författningsändringar som möjliggör ett utökat uppgiftslämnande från skolan till de brottsbekämpande myndigheterna.

En uppgiftsskyldighet skulle enligt regeringens mening skapa en tydlig rättslig grund för att lämna ut uppgifter från både offentlig och enskilt bedriven verksamhet. Samtidigt tar den sikte på såväl offentliga uppgifter som uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt. En uppgiftsskyldighet skulle på ett tydligt sätt bryta den tystnadsplikt som gäller i skolor med enskilda huvudmän, och även, med stöd av 10 kap. 28 § OSL, bryta sådan sekretess som gäller i skolverksamhet som bedrivs av offentliga huvudmän. Det finns även andra fördelar med en uppgiftsskyldighet i förhållande till skolor. En uppgiftsskyldighet kan enligt regeringen leda till minskad osäkerhet vid tillämpningen. Detta bör i förlängningen medföra att reglerna tillämpas fullt ut och att en ökad informationsdelning faktiskt kommer till stånd. Den effekten bör få genomslag när det gäller både uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt och offentliga uppgifter.

Undantag kopplat till skolan

I propositionen föreslås även att sådana uppgifter som omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten för skolan undantas från den uppgiftsskyldighet som ska gälla för kommuner och regioner (avsnitt 5.4.1 i propositionen). I undantagsfall kan det förekomma att uppgifter som förvaras hos skolan och omfattas av skolans uppgiftsskyldighet även förvaras hos den offentliga huvudmannen. I dessa situationer, som i de flesta fall kommer att röra uppgifter som kommer från den elevnära verksamheten, bör bestämmelsen om uppgiftsskyldighet för skolan ha företräde eftersom den medger större hänsyn till skyddet för enskildas personliga integritet och till skolans verksamhet. Uppgifter som förvaras av kommunala och regionala skolhuvudmän men som avser sådan verksamhet som rektorn för en skol- eller förskoleenhet ansvarar för och som omfattas av den särskilda uppgiftsskyldigheten för skolan bör därmed enligt regeringens mening inte omfattas av uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner. Detta bör uttryckligen anges i den nya lagen.

Annan information om skolor som förvaras hos offentliga skolhuvudmän bör däremot kunna lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten för kommuner

och regioner. Det kan t.ex. handla om uppgifter som rör enskilda skolhuvudmän och som förvaras i kommunernas tillstånds- och tillsynsverksamhet.

Uppgiftsskyldigheten ska fullgöras av rektorn

Regeringen föreslår att uppgiftsskyldigheten ska fullgöras av rektorn eller, beträffande öppen fritidsverksamhet och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet, den personal som huvudmannen utser.

Regeringen framhåller att merparten av de uppgifter som brottsbekämpningen behöver, och som en uppgiftsskyldighet bör ta sikte på, är uppgifter som finns i den elevnära verksamheten och inte i skolans ledning. Behovet av information kan därtill uppstå i akuta situationer där det finns en oro för att någon ska begå brott eller riskerar att utsättas för brott eller i direkt anslutning till att ett brott ägt rum. Regeringen anser att det inte är ändamålsenligt att peka ut skolhuvudmannen som uppgiftsskyldig för skolan. En sådan ordning skulle nämligen innebära en oönskad tidsutdräkt och påverka brottsbekämpningens möjlighet att snabbt ingripa. Huvudmannen har inte heller samma förutsättningar att avgöra vilka uppgifter som finns och som kan lämnas ut.

Regeringen bedömer att det är lämpligast att uppgiftsskyldigheten träffar rektorn vid en skol- eller förskoleenhet. Även om rektorer har en utsatt position måste det enligt regeringens mening vägas mot brottsbekämpningens behov av de uppgifter som finns inom skolan. Att rektorn pekas ut som ansvarig bör bidra till ett mer enhetligt uppgiftslämnande eftersom det som regel är samma person vid skolan som prövar om en uppgift ska lämnas till brottsbekämpningen. Att det är rektorn som ansvarar för att lämna ut uppgifter är också i linje med rektorers ansvar enligt 2 kap. 10 § skollagen där det bl.a. framgår att en rektor, utöver ansvaret för enhetens inre organisation och dess resurser, även i övrigt fattar de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. Det är rektorn som har det övergripande ansvaret för verksamheten och rektorn har även enligt läroplanerna för de obligatoriska skolformerna samt fritidshemmet, gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Även om det är rektorn – och inte myndigheten – som åläggs uppgiftsskyldigheten bryts sekretess med stöd av 10 kap. 28 § OSL. Uppgiftsskyldigheten bryter även sådan tystnadsplikt som gäller i skolor med enskild huvudman. Eftersom det vid öppen fritidsverksamhet och fritidshem som inte är integrerade med en skol- eller förskoleenhet inte finns någon rektor bör uppgiftsskyldigheten i dessa verksamheter i stället fullgöras av den som huvudmannen utser.

Utlämnande på begäran

Regeringen föreslår att skolan på begäran av en brottsbekämpande myndighet ska lämna uppgifter som finns i verksamheten om de behövs i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften.

När det gäller frågan om vilka uppgifter som kan komma att lämnas ut bör det, för att en brottsbekämpande myndighet ska kunna begära ut en uppgift från skolväsendet, på motsvarande sätt som för bl.a. statliga myndigheter och kommuner och regioner, krävas att uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

Skolans uppgiftsskyldighet bör omfatta uppgifter som finns i den verksamhet som rektorn eller den berörda huvudmannen ansvarar för. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten bör inte begränsas på så sätt att den endast avser händelser i skolmiljön. En rektor kan också få kännedom om händelser som har inträffat utanför skolan. Avgörande bör vara att uppgiften finns i den verksamhet som rektorn eller huvudmannen ansvarar för och att den kommit till den uppgiftsskyldiges kännedom i den egenskapen.

Utlämnande utan föregående begäran

Regeringen föreslår att skolan utan föregående begäran ska lämna en uppgift som finns i verksamheten till Polismyndigheten, om rektorn bedömer att uppgiften behövs i den myndighetens brottsbekämpande verksamhet. En uppgift ska inte lämnas om övervägande skäl talar mot ett utlämnande.

Regeringen framhåller att Polismyndigheten har påpekat att det finns ett behov av att i större utsträckning få uppgifter från skolan som lämnas utan föregående begäran. Behovet av uppgifter avser både offentliga uppgifter och uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt.

En alltför långtgående uppgiftsskyldighet till brottsbekämpningen kan enligt regeringen medföra att elever inte känner förtroende för vuxna i skolan och till följd av detta inte vågar anförtra sig till vuxna. En alltför offensiv förskjutning i uppgiftslämnandet från skolan till brottsbekämpningen riskerar då att bli kontraproduktiv. Mot risken för att tilliten mellan elever och personal i olika funktioner inom skolan äventyras måste enligt regeringens mening ställas brottsbekämpningens behov av uppgifter och den omständigheten att skolan är en aktör som kan ha mycket relevant information.

Det måste också enligt regeringen beaktas att skolan är en plats där många brott begås och en vanlig plats att bli utsatt för brott på (jfr Brottsförebyggande rådets rapport 2024:10 Skolundersökningen om brott 2023 – Om utsatthet för och delaktighet i brott). En trygg och säker skolmiljö för det större antalet elever bör vara eftersträvarsamt för såväl skolan som brottsbekämpningen. Detta bör gälla även om det innebär ett ökat intrång i några elevers personliga

integritet. Om skolan lämnar uppgifter i större utsträckning till brottsbekämpningen kan det bidra både till att skolmiljön blir lugnare och tryggare och till att brottsligheten i stort minskar. Det kan också bidra till att de elever som har blivit utsatta för brott kan få ökat stöd och upprättelse och i förlängningen öka förtroendet mellan den elev som har utsatts för brott och den inblandade personalen.

Regeringen anser mot denna bakgrund att det finns starka skäl för att även för skolan införa en uppgiftsskyldighet som innebär att uppgifter lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter också utan en föregående begäran. En sådan skyldighet bör bidra till att de skolor som i dag inte lämnar ut så mycket information gör det i större utsträckning, vilket i sin tur bidrar till enhetlighet. Uppgiftslämnande bör endast ske till Polismyndigheten.

Rektorer har i många avseenden en utmanande arbetssituation och det är viktigt att de även i fortsättningen har förutsättningar att utföra sitt uppdrag på ett bra sätt. Eftersom det enligt propositionen är Polismyndigheten som ska ha huvudansvaret för ett effektivt samarbete med skolhuvudmännen om vilka uppgifter som ska lämnas ut är det viktigt att Polismyndigheten utformar vägledningar och rutiner för uppgiftslämnande i samarbete med skolhuvudmännen och med Skolverket så att skyldigheten inte medför att rektorer får en betungande administrativ börda och så att det blir tydligt vilken typ av uppgifter som kan lämnas. Utlämnande som sker på eget initiativ ska enligt regeringen inte ta tid från skolans grunduppdrag. Rektorn är alltså inte skyldig att särskilt leta efter uppgifter som kan lämnas ut på eget initiativ. Avsikten med förslagen är att skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ ska förenkla och effektivisera uppgiftslämnande.

Det bör vara rektorn som slutligen bedömer om en uppgift behövs i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet och därför ska lämnas ut på eget initiativ. Detta bör av tydlighetsskäl komma till uttryck i lagtexten.

Regeringen gör bedömningen att förutsättningen för statliga myndigheters skyldighet att lämna uppgifter på eget initiativ bör motsvara den som ska gälla för skyldigheten att lämna uppgifter på begäran, nämligen att uppgiften ska behövas hos den brottsbekämpande myndigheten. Detta bör även gälla skolans uppgiftsskyldighet.

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3284 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 1 anser motionärerna att 7 § andra stycket i förslaget till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna bör formuleras som en möjlighet, i stället för en skyldighet, för rektorer att på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten. Enligt motionärerna kan det uppstå svårigheter när uppgifter ska lämnas ut på eget initiativ. Formuleringen är vid och det finns risker för att bl.a. skolor lämnar för lite uppgifter eller för mycket uppgifter. För den rektor som ska överväga utlämnande av många olika typer

av uppgifter, om både elever, vårdnadshavare, anhöriga och andra, kommer utmaningen i sorteringen att bli stor och resurskrävande.

I kommittémotion 2024/25:3291 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) föreslår motionärerna att riksdagen ska avslå proposition 2024/25:65. När det gäller förslaget om att det ska införas en skyldighet för skolan att utan föregående begäran lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna anför motionärerna att skolpersonal enligt förslaget ska utföra uppgifter som ligger så långt ifrån skolans huvudsakliga uppdrag att det är både orimligt och kontra-produktivt. I stället bör regeringen enligt motionärerna satsa mer resurser på både skolan och socialtjänsten så att verksamheterna får bättre möjligheter att arbeta brottsförebyggande genom att använda de verktyg som redan finns.

I kommittémotion 2024/25:3295 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslår motionärerna att bestämmelserna i den nya lagen formuleras som en möjlighet, i stället för en skyldighet, för bl.a. rektorer inom skolväsendet att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Med förslaget kommer enligt motionärerna en risk att vissa barn och ungdomar undviker att komma till skolan, eller att de inte längre vågar tala öppet med skolpersonal. Vidare anser motionärerna att statliga myndigheter har en annan förmåga och andra resurser att hantera den föreslagna lagstiftningen på ett sätt som en stor mängd skolhuvudmän inte har.

I kommittémotion 2024/25:3293 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 1 anser motionärerna att det bör vara en frivillig möjlighet snarare än en skyldighet för bl.a. myndigheter att på eget initiativ lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Motionärerna anser att utlämnande av en uppgift enligt förslaget kan försvåra uppgiftslämnarens bedömning och innebära att brottsbekämpningen får ta emot en stor mängd information som saknar betydelse, vilket kan leda till ökad arbetsbelastning för både skolan och brottsbekämpningen. Det kan dessutom skada tilliten till bl.a. skolan, vilket skulle försvåra möjligheter att fånga upp barn och ungdomar som är på väg in i kriminalitet.

I yrkande 2 anför motionärerna att skolan bör undantas från uppgifts-skyldigheten på samma sätt som socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Att skolan ska lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter utan föregående begäran riskerar enligt motionärerna att allvarligt skada skolans huvuduppdrag att utbilda elever.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla det exceptionella och allvarliga läget när det gäller brottsutvecklingen i Sverige. Utskottet är mot denna bakgrund positivt till regeringens förslag att införa en reglering som innebär att myndigheter och andra aktörer ska kunna lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt för att trycka tillbaka brottsligheten.

Utskottet stöder således förslaget att det i den nya lagen ska införas en skyldighet för statliga myndigheter, bl.a. Centrala studiestödsnämnden och Skolinspektionen, att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Utskottet vill när det gäller yrkandet om att det bör vara en frivillig möjlighet för myndigheter att på eget initiativ lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter särskilt framhålla att det finns ett stort behov av sådant utlämnande av uppgifter hos de brottsbekämpande myndigheterna. Informationen är svårtillgänglig för de brottsbekämpande myndigheterna eftersom de inte vet vilken information de ska begära ut. Utskottet instämmer därför med regeringen om att den föreslagna skyldigheten är nödvändig för att åstadkomma en ordning där uppgifter som är av betydelse för brottsbekämpningen också kommer de brottsbekämpande myndigheterna till del.

När det gäller yrkandena om att det bör vara en möjlighet för rektorer att på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten samt att skolan bör undantas från uppgiftsskyldigheten vill utskottet framhålla följande. Avsikten med förslaget är att rektorers skyldighet att lämna uppgifter på eget initiativ ska förenkla och effektivisera uppgiftslämnandet. En sådan skyldighet bör bidra till att de skolor som i dag inte lämnar ut så mycket information gör det i större utsträckning, vilket i sin tur bidrar till enhetlighet. Annan information om skolor som förvaras hos offentliga skolhuvudmän bör av samma skäl kunna lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner.

Om skolan kunde lämna ut uppgifter i större utsträckning till brottsbekämpningen skulle det kunna bidra både till att skolmiljön blir lugnare och tryggare och till att brottsligheten i stort minskar. Det skulle också kunna bidra till att de elever som har blivit utsatta för brott kan få ökat stöd och upprättelse och i förlängningen öka förtroendet mellan den elev som har utsatts för brott och den inblandade personalen.

Sammantaget anser utskottet att justitieutskottet bör tillstyrka propositionen i berörda delar och avstyrka samtliga ovannämnda motionsyrkanden.

Stockholm den 30 januari 2025

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S), Patrick Reslow (SD), Josefin Malmqvist (M), Robert Stenkvis (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Noria Manouchi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Aylin Nouri (S), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Daniel Riazat (V), Mathias Bengtsson (KD), Niels Paarup-Petersen (C), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP) och Rose-Marie Carlsson (S).

Avvikande meningar

1. Avslag på propositionen (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Regeringen framhåller i propositionen att det finns en risk för att förslaget kan innebära ett försämrat skydd för den personliga integriteten. Vidare menar regeringen att det inte kan uteslutas att det finns en risk för att förtroendet för de myndigheter som blir skyldiga att lämna ut uppgifter minskar och detta skulle kunna medföra andra konsekvenser, t.ex. en minskad benägenhet att vända sig till dessa myndigheter (prop. 2024/25:65 s. 70). Det är oroväckande att regeringen, trots denna vetskap, lägger fram förslaget till riksdagen. Jag vill vidare särskilt framföra följande när det gäller förslagen i propositionen.

När det gäller förslagen som rör skolans uppgiftsskyldighet är det en sak att skolan anmäler konkreta brott som begåtts till polisen. Att oron för ett enskilt barn resulterar i en orosanmälan till socialtjänsten bör vara en självklarhet. Vidare är det både bra och önskvärt att den lokala polisen har ett samarbete med skolorna i området för att t.ex. hämta in upplysningar på en mer generell nivå och bygga förtroende hos barn och ungdomar genom t.ex. skolbesök. Men att skolpersonal – dvs. rektorn, eller för öppen fritidsverksamhet och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet, den personal som huvudmannen utser – enligt regeringens förslag ska utföra uppgifter som ligger så långt ifrån skolans huvudsakliga uppdrag är både orimligt och kontraproduktivt. I stället för att lägga dessa uppgifter på skolan bör regeringen satsa mer resurser på både skolan och socialtjänsten så att verksamheterna får bättre möjligheter att arbeta brottsförebyggande genom att använda de verktyg som redan finns.

Regeringens förslag om en skyldighet för vissa statliga myndigheter, bl.a. Centrala studiestödsnämnden och Skolinspektionen samt rektorer inom skolväsendet att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna har avstyrkts av Lagrådet som har uppfattningen att skyldigheten kommer att bli mycket svårtillämpad och i en del fall rentav omöjlig att tillämpa. Därmed finns det en risk för att uppgifter lämnas ut i en inte avsedd omfattning. Skyldigheten riskerar dessutom att leda till att de myndigheter som har brottsbekämpande uppgifter belastas med uppgifter som de inte begärt eller behöver. De nu angivna problemen framstår, enligt Lagrådet, som särskilt allvarliga mot bakgrund av den omfattning som uppgiftslämnandet är avsett att få. Polismyndigheten riskerar således att helt översvämmas av mängder av uppgifter av mer eller mindre väsentlig karaktär. Det är enligt min mening inte ett effektivt sätt att arbeta brottsförebyggande. Det är anmärkningsvärt att regeringen, trots Lagrådets avrådan, går vidare med förslaget i denna del.

Därmed anser jag att justitieutskottet med bifall till motion 2024/25:3291 (V) bör avstyra propositionen.

2. Rektorers skyldighet att på eget initiativ lämna uppgifter (S, C, MP)

Åsa Westlund (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Aylin Nouri (S), Niels Paarup-Petersen (C), Camilla Hansén (MP) och Rose-Marie Carlsson (S) anför:

Vi instämmer med Lagrådet om att regeringens förslag bör avslås när det gäller 7 § andra stycket i den föreslagna nya lagen som innebär att skolan utan föregående begäran ska lämna en uppgift som finns i verksamheten till Polismyndigheten, om rektorn bedömer att uppgiften behövs i den myndighetens brottsbekämpande verksamhet. I en situation när uppgifter ska lämnas över på eget initiativ kan det uppstå svårigheter. Formuleringen av den föreslagna lagtexten är vid och det finns en risk för att skolor kommer att lämna antingen för lite eller för mycket uppgifter.

Den tidigare rättsliga osäkerheten om möjligheten att överlämna uppgifter riskerar enligt vår mening att ersättas av en ny osäkerhet om huruvida rektorn har överlämnat tillräckligt med uppgifter. Även om propositionen ger viss ledning om hur bedömningen ska göras anser vi att resultatet kan bli otillfredsställande. För den rektor som ska överväga att lämna ut många olika typer av uppgifter som rör både elever, vårdnadshavare, anhöriga, och andra, kommer det att bli en stor och resurskrävande utmaning att sortera uppgifterna.

Vi anser mot denna bakgrund att den skyldighet som regeringen föreslår när det gäller rektorerna bör ersättas av en möjlighet. Regeringens förslag i 7 § andra stycket lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna bör därför formuleras som en möjlighet för rektorer att på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten.

Därmed anser vi att justitieutskottet bör tillstyrka motion 2024/25:3284 (S) yrkande 1.

3. Kommunala huvudmäns skyldighet att på eget initiativ lämna uppgifter (C)

Niels Paarup-Petersen (C) anför:

Det är välkommet att de brottsbekämpande myndigheterna får möjlighet att begära in uppgifter från andra myndigheter. Det är helt nödvändigt för att de brottsbekämpande myndigheterna ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Det kan dock vara problematiskt att kommuner samt rektorer inom skolväsendet ska vara skyldiga att ex officio, dvs. utan en föregående begäran, ska lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna om de bedömer att uppgiften behövs hos den brottsbekämpande myndigheten. Det är kvalificerade bedömningar som läggs på verksamheter som ofta inte har vare sig kunskap om eller erfarenhet av detta.

Statliga myndigheter har en annan förmåga och andra resurser att hantera den föreslagna lagstiftningen på ett sätt som landets 290 kommuner och en stor mängd skolhuvudmän inte har. Det finns information om skolor som förvaras

hos offentliga skolhuvudmän som enligt regeringens förslag bör kunna lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten för kommuner, exempelvis uppgifter som rör enskilda skolhuvudmän och som förvaras i kommunernas tillstånds- och tillsynsverksamhet. Mot bakgrund av ovanstående bör bestämmelserna i den nya lagen formuleras som en möjlighet, i stället för en skyldighet, för skolhuvudmännen att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

När det gäller förslaget om rektorers skyldigheter framför vi vårt ställningstagande i den gemensamma avvikande meningen ovan (S, C, MP).

Justitieutskottet bör således tillstyrka motion 2024/25:3295 (C).

4. Myndigheters skyldighet att på eget initiativ lämna uppgifter (MP)

Camilla Hansén (MP) anför:

Det är viktigt att myndigheter kan dela uppgifter med varandra på ett effektivt sätt, för att kunna fullgöra sina uppdrag. Det framstår däremot inte som ändamålsenligt eller effektivt att myndigheter föreslås lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter på eget initiativ.

Eftersom offentliga tjänstemän redan i dag upplever problem med att tillämpa det gällande regelverket framstår det som olämpligt att också ge myndigheter, bl.a. Centrala studiestödsnämnden och Skolinspektionen, skyldighet att enligt regeringens förslag lämna uppgifter till brottsbekämpningen på eget initiativ. Det är uppenbart att offentliga verksamheter, som redan är hårt pressade, inte behöver fler arbetsuppgifter. Det bör framhållas att Lagrådet avstyrker detta förslag. Lagrådet ser flera betydande risker med förslaget, men framförallt anser de att uppgiftsskyldigheten riskerar att leda till onödiga integritetsintrång och därmed inte heller kan sägas vara proportionerlig i enlighet med regeringsformen. Att lämna uppgifter på eget initiativ bör mot denna bakgrund inte vara en skyldighet, utan förslaget bör snarare formuleras som en frivillig möjlighet för myndigheter att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Det innebär att de berörda aktörerna får större utrymme att själva bedöma vilka uppgifter som eventuellt kan vara av intresse för brottsbekämpningen.

När det gäller förslaget om rektorers skyldigheter framför vi vårt ställningstagande i den gemensamma avvikande meningen ovan (S, C, MP).

Justitieutskottet bör således tillstyrka motion 2024/25:3293 (MP) yrkande 1.